

รายงานโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อโครงการ การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทาง
วัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน
รหัสโครงการ 207895

โดย

กนิฐา แสงกระจ่าง

สังกัด สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ธันวาคม พ.ศ. 2568

งบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

รายงานโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ชื่อโครงการ การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทาง
วัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน

รหัสโครงการ 207895

โดย

กนิฐา แสงกระจ่าง

สังกัด สาขาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ธันวาคม พ.ศ. 2568

งบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568

จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ชื่องานวิจัย	การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน
ผู้วิจัย	กนิฐา แสงกระจ่าง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ปีที่เสร็จ	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ 2) เพื่อประเมินคุณภาพการใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรม และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบแบบประเมินด้วยตนเอง จำนวน 641 ชุด คนในชุมชน ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 30 คน นักเรียน นักศึกษาในชุมชน จำนวน 50 คน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สารสนเทศที่พัฒนาขึ้นโดยใช้ MyWebAR (โดย DEVAR) เป็นแพลตฟอร์มประเภท No-Code WebAR Platform ที่ช่วยสร้างประสบการณ์ Augmented Reality (AR) ที่ทำงานบนเว็บเบราว์เซอร์ 2) แบบประเมินคุณภาพการใช้งาน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ ด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสื่อสารสนเทศ และผลประเมินความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น 2) การประเมินคุณภาพการใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรม สามารถจำแนกองค์ความรู้ได้ทั้งหมด 7 องค์ความรู้ ดังนี้ (1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทอผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ (2) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านวังร่อง (3) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ (4) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทอผ้า (5) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีและเครื่องมือทอผ้า (6) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทอผ้า (7) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าและที่มา (ผ้าแพรไล่ปลาไหล, ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก, ชิ่นชั้น (ชิ่นกล่อม), ผ้าราชวัตร, ชิ่นหมั่นน้อย, ชิ่นมุก ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์อยู่ในระดับดีมาก และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ผลการประเมินโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้

คำสำคัญ: การจัดการองค์ความรู้, ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์, ผลิตภัณฑ์ชุมชน, ห้องสมุดยุคดิจิทัล

Research Title : The development of an information for local cultural knowledge in Phetchabun aimed at driving the local community's economy

Name : Kanitra Seangkajang
: Phetchabun Rajabhat University

Year : 2025

ABSTRACT

The purpose of this research were to: 1) develop an information system of local textile knowledge in Phetchabun Province; 2) evaluate the quality of usability of the local textile knowledge information system as cultural capital; and 3) assess user satisfaction with the local textile knowledge information system and community products in Phetchabun Province for driving the community-based economy.

The research samples were selected using purposive sampling and consisted of stakeholders who completed self-administered questionnaires (641 responses), 30 community members from Ban Wang Rong, Huai Rai Subdistrict, Lom Sak District, Phetchabun Province, 50 local students, and 3 subject-matter experts.

The research instruments included: a local textile knowledge information system developed using MyWebAR (by DEVAR), a no-code WebAR platform that enables the creation of augmented reality (AR) experiences accessible through web browsers; a usability quality evaluation form; and a satisfaction questionnaire on the local textile knowledge information system and community products in Phetchabun Province. Data were analyzed using descriptive statistics, including mean and standard deviation.

The research findings revealed that:

1. the development of the local textile knowledge information system reflected a strong demand for knowledge related to textile production and information

development, particularly regarding the necessity for producing and developing information media, as well as overall local knowledge information needs;

2. the evaluation of the usability quality of the local textile knowledge information system as cultural capital classified the knowledge into seven categories:
 - (1) knowledge related to the local textile weaving wisdom of Phetchabun Province;
 - (2) knowledge related to the Ban Wang Rong community;
 - (3) knowledge related to textile weaving using natural materials;
 - (4) knowledge related to weaving equipment;
 - (5) knowledge related to weaving methods and tools;
 - (6) knowledge related to the weaving process; and
 - (7) knowledge related to textile patterns and their origins, including *Phrae Sai Pla Lai*, *Khwab or Hang Krarok fabric*, *Sin Chan (Sin Klom)*, *Ratchawat fabric*, *Sin Mhee Noi*, and *Sin Muk*.

The overall usability quality of the local textile knowledge information system was evaluated at a very good level.

- 3) The overall satisfaction with the local textile knowledge information system and community products in Phetchabun Province for promoting the community economy was rated at a high level, indicating that the information system can be effectively applied in practice.

Keywords: Knowledge Management, Libraries in the Digital Age

กิติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยคำแนะนำต่าง ๆ จากคณาจารย์ และบุคลากร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และความร่วมมือช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิที่สละเวลา ให้คำแนะนำ คำปรึกษา รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ ตัวแทนชุมชนที่เข้ารับการสัมภาษณ์ ที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ และเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบและการให้ข้อมูลในการทำวิจัยแก่คณะผู้วิจัย

ท้ายสุดนี้ คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่ง ทุนการวิจัยที่ได้รับจากทุนอุดหนุนการวิจัยด้าน วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม Fundamental Fund (FF) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ที่ได้ ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้มา ณ ที่นี้ด้วย

กนิฐา แสงกระจ่าง

1 ธันวาคม 2568

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ช
สารบัญตาราง	ซ
บทที่ 1	1
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	2
1.4 ระเบียบวิธีวิจัย	3
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ	4
บทที่ 2	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 สารสนเทศ	5
2.2 การใช้แพลตฟอร์ม MyWebAR ในการนำเสนอสารสนเทศ	8
2.3 องค์ความรู้	9
2.4 ฝัถึนจังหวัดเพชรบูรณ์	11
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทที่ 3	14
วิธีดำเนินการวิจัย	14
3.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดแนวทางพัฒนาสารสนเทศ	14
3.2 การคัดเลือกสารสนเทศในการสื่อสารองค์ความรู้ฝัถึนเพชรบูรณ์	15
3.3 การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ฝัถึนเพชรบูรณ์	18

3.4	การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	19
	บทที่ 4	23
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	23
4.1	ผลการประเมินความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชน	23
4.2	การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	27
4.3	ผลการประเมินคุณภาพของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	34
4.4	ผลการประเมินความพึงพอใจการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับ ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์	35
4.5	ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	41
	บทที่ 5	48
	สรุปและอภิปรายผล	48
5.1	สรุปผลการวิจัย	48
5.2	อภิปรายผล	51
5.3	ข้อเสนอแนะ	52
	บรรณานุกรม	53
	ภาคผนวก	54
	การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์	55
	สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์	56

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	18
ภาพที่ 2	สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	31
ภาพที่ 3	สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ แบบที่ 1	32
ภาพที่ 4	สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ แบบที่ 2	33
ภาพที่ 5	ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1	37
ภาพที่ 6	ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2	40
ภาพที่ 7	สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	41
ภาพที่ 8	การฝึกปฏิบัติการพัฒนาสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	42
ภาพที่ 9	การสร้างโมเดลแบบที่ 1	43
ภาพที่ 10	การสร้างโมเดลแบบที่ 2	44
ภาพที่ 11	เครื่องมือในการออกแบบ	44
ภาพที่ 12	ตัวอย่างสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	46

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ผลประเมินความต้องการจัดการความรู้ผ้าพื้นถิ่นรูปแบบสารสนเทศ	23
ตารางที่ 2	ผลประเมินด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ	25
ตารางที่ 3	ผลประเมินความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น	26
ตารางที่ 4	ผลประเมินคุณภาพการใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	34
ตารางที่ 5	ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1	35
ตารางที่ 6	ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2	38
ตารางที่ 7	ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	46

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สิ่งทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นผลงานหัตถกรรมที่มีคุณค่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาช้านาน สิ่งทอพื้นเมืองจังหวัดเพชรบูรณ์มีความสวยงาม รูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การทอใช้ฝีมือละเอียดประณีตสะท้อนให้เห็นถึงรากฐานศิลปวัฒนธรรม ในอดีตชาวเพชรบูรณ์ผลิตสิ่งทอสำหรับใช้ในครอบครัวเท่านั้น แต่ในปัจจุบันนอกจากผลิตสำหรับใช้ในครอบครัวแล้ว ยังผลิตเป็นสินค้าหัตถกรรมในครัวเรือน ทำรายได้ให้ผู้ผลิตเป็นจำนวนไม่น้อย และยังเป็นการอนุรักษ์เผยแพร่งานศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ให้เป็นที่รู้จักกันทั่วไป รัฐบาลได้มุ่งเน้นให้มีการส่งเสริมและพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน นับตั้งแต่ได้มีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ตลอดจนปัจจุบันรัฐบาลโดยกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขึ้น ได้กล่าวถึงการพัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในระดับมาตรฐานสากล นำไปสู่การสร้างและจ้างงานที่มีคุณค่าสูงในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน

ประเทศไทยเริ่มเข้าสู่สังคมความรู้และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่ใช้ความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนา ซึ่งหลายองค์กรต่างให้ความสำคัญกับความรู้และบุคคลที่เป็นผู้สร้างและใช้ความรู้กันมากขึ้น (มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566) เพราะความรู้เปรียบเสมือนสินทรัพย์อันมีค่าที่ไม่สามารถหาได้จากที่อื่น แต่เกิดจากประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จและประสบการณ์ที่เกิดจากปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่สามารถก้าวผ่านมาได้ ปัจจุบันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้นำแนวคิดด้านการจัดการองค์ความรู้เข้ามาปรับใช้กันมากขึ้น ระบบจัดการองค์ความรู้ (KMS) จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งที่จะพัฒนาความรู้ของบุคลากรภายในองค์กร โดยการรวบรวมความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล ความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์กร และความรู้ชัดแจ้ง มาวิเคราะห์ สรุป และพัฒนาให้เป็นระบบหรือคลังความรู้ที่จำเป็นสำหรับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้มีความรู้

ความสามารถ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนพันธกิจให้ประสบความสำเร็จ และเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้ (จิระศักดิ์ และ อุตกฤษฎ์ , 2565)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 2.2 เพื่อประเมินผลผู้เข้ารับการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่เป้าหมายประกอบด้วย ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

1.3.2 ขอบเขตประเมินคุณภาพ

ประเมินคุณภาพการใช้งานของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ ในห้องสมุดอำเภอหล่มสัก

1.3.3 ขอบเขตประเมินความพึงพอใจ

ความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมและใช้สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์

1.3.4 ขอบเขตเครื่องมือการทำวิจัย

1.3.4.1 PC หรือ Notebook เพื่อใช้ในการพัฒนาสารสนเทศ

1.3.4.2 ระบบปฏิบัติการ โดยระบบปฏิบัติการสามารถใช้รุ่นดังต่อไปนี้ในการพัฒนาได้

- Windows XP, 7 หรือรุ่นใหม่กว่า
- Mac OS X 10.5 , OS หรือรุ่นใหม่กว่า
- Ubuntu 8 หรือรุ่นใหม่กว่า

1.3.4.3 บราวเซอร์ที่ใช้เข้าถึงสารสนเทศ

- Chrome 4.0 หรือใหม่กว่า
- Firefox 3.6 หรือใหม่กว่า

- Safari 5.0 หรือใหม่กว่า

1.3.4.4 ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการพัฒนาสารสนเทศ

MyWebAR (โดย DEVAR) เป็นแพลตฟอร์มประเภท No-Code WebAR Platform

1.3.4.5 Internet เพื่อใช้ในการเชื่อมต่ออุปกรณ์ทดสอบเข้ากับ PC หรือ Notebook หรือ Smartphone ที่ใช้ Android หรือ Apple หรือ Tablet ที่ใช้ Android หรือ Apple ในการพัฒนาสารสนเทศ

1.3.4.6 Google Account

1.3.5 ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่วันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ.2568

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

1.4.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และรวบรวมข้อมูล

1.4.2 การวิเคราะห์และออกแบบสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

1.4.3 การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

1.4.4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมและใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้

1.4.5 สรุปผลการวิจัย

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 การสื่อสารทางการตลาด

การสื่อสารการตลาดคือการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งไปยังผู้บริโภคเป้าหมาย โดยสามารถใช้เครื่องมือที่แตกต่างกันไปให้เหมาะสมกับสินค้าและบริการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เช่น การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ (Advertising) การตลาดทางตรง (Direct Marketing) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) การใช้พนักงานขาย (Sales Representative) และการตลาดทางตรง (Direct Marketing) (Sriyothin, S., 2018)

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1.6.1 ได้เทคโนโลยีในการส่งเสริมการใช้สารสนเทศในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่าง ๆ
- 1.6.2 ได้องค์ความรู้ในรูปแบบสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนได้มีการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 2.1 สารสนเทศ (Information)
- 2.2 การใช้แพลตฟอร์ม MyWebAR ในการนำเสนอสารสนเทศ
- 2.3 การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management, KM)
- 2.4 ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 สารสนเทศ

2.1.1 ความหมายสารสนเทศ

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการประมวลผลอย่างเหมาะสมเพื่อนำมาเผยแพร่ และนำไปใช้ประโยชน์ในงานด้านต่าง ๆ องค์กรส่วนใหญ่จะทำการประมวลผลข้อมูลและสารสนเทศเพื่อเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ให้อยู่ในรูปของสารสนเทศ ที่ทำให้ข้อมูลนั้นสามารถใช้ประโยชน์ได้ และมีความหมายในการนำไปใช้ เช่น การวางแผนการขายสินค้า การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน เป็นต้น การประมวลผลสารสนเทศนอกจากเน้นถึงการผลิตสารสนเทศสำหรับผู้ใช้แล้ว ยังเน้นถึงขอบเขตของวัตถุดิบที่ได้รับการประมวลผลซึ่งไม่ได้มีเฉพาะข้อมูลที่เป็นตัวเลข และตัวอักษรเท่านั้น แต่อยู่ในรูปแบบที่มีความหมาย เช่น รายงาน บันทึกช่วยจำ เอกสารต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า จำเป็นที่จะต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดการงานต่าง ๆ จึงจะทำให้สารสนเทศที่ได้มาใช้งานได้อย่างถูกต้อง หากองค์กรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ข้อมูลที่ได้ผ่านการประมวลผลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ต้องการทั้งในรูปแบบการคำนวณและสรุปผลซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานขององค์กร และเนื่องจากความต้องการสารสนเทศที่ถูกต้อง และรวดเร็วจึงมีการนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการรวบรวมจัดเก็บประมวลผล และออกรายงานเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ถูกต้องตามความต้องการองค์กร

2.1.2 หน้าที่ของสารสนเทศ

หน้าที่ของสารสนเทศ การนำสารสนเทศไปใช้จำเป็นต้องทราบถึงหน้าที่ของสารสนเทศ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในการดำเนินชีวิตทุกด้าน ดังนี้ (ชญากรณ์ กุลนิตติ. 2553: 6-7)

- ช่วยลดความเสี่ยงในการตัดสินใจ หรือช่วยชี้แนวทาง ในการแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารทุกระดับมักใช้สารสนเทศประกอบการตัดสินใจเพื่อ วิเคราะห์เหตุผล คาดการณ์ และแก้ไข ปัญหาในระบบสารสนเทศที่สนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support System - DSS)

- ช่วยหรือสนับสนุนการจัดการ หรือการดำเนินงาน ขององค์กรให้มีประสิทธิภาพและเกิด ประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้สารสนเทศสนับสนุนการจัดการมักมีการน าระบบสารสนเทศเพื่อการ จัดการ (Management Information System - MIS) ไปใช้ประกอบการปฏิบัติงานในการติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน

- ใช้ทดแทนทรัพยากร ทางกายภาพ การใช้สารสนเทศเพื่อทดแทนทรัพยากรทางกายภาพ ยกตัวอย่างเช่น กรณีการเรียนทางไกล ผู้เรียนที่เรียนนอกห้องเรียนจริงสามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆ เช่นเดียวกับห้องเรียน จริง โดยไม่ต้องเดินทางไปเรียนที่ห้องเรียนนั้น เป็นต้น

- ใช้ในการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานและการ ตัดสินใจ การใช้สารสนเทศเพื่อกำกับติดตาม การปฏิบัติงานของพนักงาน เพื่อดูความก้าวหน้าของงานในหน่วยงานต่างๆ ขององค์กร แล้วนำผลที่ ได้ไปพัฒนา ปรับปรุง ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

- สารสนเทศเป็นช่องทางโน้มน้าวหรือชักจูงใจ ในกรณีของการโฆษณาที่ทำให้ผู้ชม ผู้ฟัง ตัดสินใจ เลือกสินค้าและบริการนั้น รวมไปถึงการใช้สารสนเทศในการชักจูงใจให้ผู้บริโภคใช้สารสนเทศใน การเชื่อถือ หรือเข้าร่วมกิจกรรม ในการบริการของห้องสมุด

- สามารถเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษา (education) สารสนเทศสามารถนำมาใช้ในการ เรียนรู้ผ่านสื่อประเภทต่างๆ ประกอบการ เรียนการสอนได้อย่างแพร่หลาย ในปัจจุบันมักอยู่ใน รูปแบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ บนอุปกรณ์แท็บเล็ต และโทรศัพท์มือถือที่มีแอปพลิเคชันรองรับ

- สารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมวัฒนธรรม และ สันทนาการ ปัจจุบันมักใช้ สารสนเทศในด้านของการเผยแพร่วัฒนธรรมและสันทนาการใน รูปแบบต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ เว็บไซต์ และคลิป์วิดีโอ เป็นต้น

- สารสนเทศเป็นสินค้าและบริการ ที่สามารถ ซื้อขายได้ สารสนเทศที่ใช้ในการซื้อขายสินค้า และบริการมักอยู่ในรูปแบบ e-Commerce และ e-Market เป็นต้น

- สารสนเทศเป็นทรัพยากรที่ต้องลงทุน จึงจะได้ผลผลิตและบริการ เพื่อเป็นรากฐานของการจัดการและการดำเนินงาน

2.1.3 การจำแนกสารสนเทศ

การจำแนกตามแหล่งสารสนเทศ หมายถึง การจัดแบ่งตามการรวบรวมหรือจัดทาสารสนเทศสามารถแบ่งออกเป็น 3 แหล่งดังนี้

(1) แหล่งสารสนเทศปฐมภูมิ หมายถึง สารสนเทศที่ได้จากต้นแหล่งโดยตรง เป็นสารสนเทศเชิงวิชาการ มีการเผยแพร่ผลการศึกษาค้นคว้า วิจัย รายงาน การค้นพบทฤษฎีใหม่ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติม มีข้อมูลเหตุผลที่เชื่อถือได้ เช่น บุคคล สถานที่ เป็นต้น

(2) แหล่งสารสนเทศทุติยภูมิ หมายถึง สารสนเทศที่รวบรวม เรียบเรียงขึ้นใหม่จากสารสนเทศปฐมภูมิ อาจทำในรูปของการสรุป ย่อเรื่อง จัดหมวดหมู่ ทาตรรชนี สารสังเขป เพื่อให้สามารถใช้ข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว เข้าใจง่าย เช่น สื่ออ้างอิง วารสารที่มีการสรุปย่อและตีความ รวมทั้งหนังสือตำราที่รวบรวมเนื้อหาวิชาการในการเรียนการสอน รวมทั้งสารานุกรม พจนานุกรม รายงานสถิติต่างๆ ตรชนีวารสารและสารสังเขป เป็นต้น ยกตัวอย่างระหว่างแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ

(3) จำแนกในความหมายของคำว่า ทรัพยากรสารสนเทศ หมายถึง สื่อที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลความรู้ในเรื่องต่างๆ สามารถเปรียบสารสนเทศว่าเป็นเสมือนตัวกลางที่ใช้ในการแพร่กระจายความรู้ของบุคคลหนึ่งไปยังคนอื่นๆ ที่ต้องการรับความรู้นั้น ทั้งที่เป็นข้อความ ภาพ และเสียง

2.1.4 การแบ่งทรัพยากรสารสนเทศ

สามารถแบ่งทรัพยากรสารสนเทศได้ 3 ประเภทใหญ่ ดังนี้

(1) ทรัพยากรสารสนเทศตีพิมพ์ มีหลายประเภทที่พบเห็นในชีวิตประจำวัน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร เอกสารประกอบการเรียนการสอน ตำรา หนังสือ นวนิยาย พจนานุกรม แผ่นปลิว แผ่นพับ เป็นต้น

(2) ทรัพยากรสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ การบันทึกเสียง วิดีโอ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ โทรศัพท์ ทุกรูปแบบที่เป็นชนิดแอนะล็อกซึ่งเคยนิยมใช้ในอดีตที่ผ่านมา มีชนิดดิจิทัลที่นิยมใช้ในปัจจุบันนั่นเอง

(3) ทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ เป็นทรัพยากรที่มีจำนวนมากที่สุดในชีวิตประจำวัน และพบเห็นตั้งแต่ตื่นนอน ทำกิจวัตรประจำวัน จนถึงเข้านอนในแต่วัน

ดังนั้นการใช้สารสนเทศแต่ละประเภทส่งผลให้สามารถนำไปจัดการใน ด้านการเรียน การทำงาน การใช้ชีวิตประจำวันได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน ขึ้นสูง เพื่อให้สามารถเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตได้เร็วยิ่งขึ้น

2.2 การใช้แพลตฟอร์ม MyWebAR ในการนำเสนอสารสนเทศ

ในยุคดิจิทัลที่การติดตามหาวิธีการใหม่ ๆ ในการดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว ผู้สนใจที่สามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้แบบโต้ตอบสามมิติได้อย่างง่าย โดยไม่จำเป็นต้องมีทักษะการเขียนโปรแกรม เป็นการเปิดโอกาสในการนำเสนอเนื้อหาผลิตภัณฑ์สินค้า ดังนั้น การใช้แพลตฟอร์ม MyWebAR บนอินเทอร์เน็ตที่มีเครื่องมือที่ใช้งานง่ายเหมาะสำหรับการออกแบบ AR ที่น่าสนใจ ผู้ใช้สามารถอัปโหลดโมเดล 3 มิติ รูปภาพ ไฟล์เสียง ไฟล์วิดีโอ ตลอดจนรูปทรงต่าง ๆ สร้างการโต้ตอบและเชื่อมโยงกับเนื้อหาดิจิทัลอื่น ๆ ได้ผ่านอินเทอร์เน็ตเพ็กซ์กับผู้ใช้งาน ผู้ใช้เพียงแคสแกน QR code หรือคลิกด้วยสมาร์ทโฟนที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตก็สามารถเข้าถึงเนื้อหา AR ได้โดยไม่ต้องดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน เป็นเครื่องมือที่ครอบคลุม สามารถใช้ Image Tracking เพื่อเปลี่ยนสื่อความรู้เป็นโมเดล 3 มิติ วิดีโอ หรือแอนิเมชัน เป็นการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริงเสมือนผ่าน AR ช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่ซับซ้อน การมองเห็นและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้

ดังนั้น การสื่อสารการตลาด คือการดำเนินกิจกรรมทางการตลาดและการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ที่ส่งไปยังผู้บริโภคเป้าหมาย โดยสามารถใช้เครื่องมือที่แตกต่างกันไปให้เหมาะสมกับสินค้าและบริการของกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย เช่น การโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ (Advertising) การตลาดทางตรง (Direct Marketing) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) การส่งเสริมการขาย (Sales Promotion) การใช้พนักงานขาย (Sales Representative) และการตลาดทางตรง (Direct Marketing) (Sriyothin, S., 2018) อาจเรียกเครื่องมือการสื่อสาร การตลาดนี้ว่า ส่วนประสมการส่งเสริมการตลาด (Promotion Mix) อย่างไรก็ตาม ในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีการแทนที่ของสิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว ทำให้การตลาดมีการแข่งขันกันสูง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่อาจจะมีการแยกราคาสินค้าทำได้ยากขึ้น จึงต้องใช้การสื่อสารการตลาดเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญหา มีการวางแผนการสื่อสารการตลาดให้สอดคล้องกับกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายโดยเฉพาะนักท่องเที่ยว

การใช้สารสนเทศดิจิทัลในการสื่อสารทางการตลาดมีบทบาทสำคัญในยุคปัจจุบัน (Kotler et al., 2021) ชี้ให้เห็นว่าการใช้ AR เป็นหนึ่งในกลยุทธ์การตลาดดิจิทัลที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์

ของลูกค้าให้ได้องค์ความรู้มากขึ้น Prayoonsak (2021) ได้ศึกษาการใช้ AR ในอุตสาหกรรมค้าปลีก และพบว่าเทคโนโลยีนี้ช่วยให้ลูกค้าสามารถทดลองใช้สินค้าเสมือนจริงก่อนตัดสินใจซื้อ ซึ่งส่งผลให้ ยอดขายและความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มขึ้น

2.3 องค์ความรู้

2.3.1 ที่มาและความหมายขององค์ความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้นิยามคำว่า “ความรู้” คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์องค์วิชาในแต่ละสาขาคำว่า ความรู้ (Knowledge) นั้น ในทัศนะของฮอสเปอร์นับเป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน หรือ ได้ฟัง ความรู้นี้ เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้ โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมาย ข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหา และมาตรฐานเป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้ การจำได้จึงถือว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยาและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น ฮอสเปอร์ชี้ให้เห็นว่า เป็นขั้นตอนต่อมาจากความรู้โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมอง และทักษะในขั้นที่สูงขึ้นจนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษา หรือการใช้สัญลักษณ์ โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟัง การเห็น การได้ยิน หรือเขียนแล้วแสดงออกมาในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้ (มาโนช เวชพันธ์ 2532, 15-16)

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ได้ให้คำอธิบายว่า ความรู้ เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์ โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้านการแปล ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเอง และการให้ความหมาย ที่แสดงออกมาในรูปของความ

คิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการคาดคะเน หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น (อักษร สวัสดิ์, 2542 ; 26)

ความรู้ หมายถึง ความรู้ในการทำบางสิ่งบางอย่าง (know how หรือ how to) ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่กิจกรรมอื่น ๆ ไม่สามารถกระทำได้ ความรู้เป็นหัวใจที่สำคัญของการพัฒนา การแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ จึงมีการค้นคว้าวิจัยเพื่อให้ได้รู้ และนำสิ่งที่รู้มาจัดเก็บและเผยแพร่ ถ้าความรู้นั้นอยู่กับผู้หนึ่งผู้ใด สักสมไไว้เป็นจำนวนมาก เราก็เรียกว่า ผู้เชี่ยวชาญ การส่งสมไว้กับบุคคลเป็นจุดอ่อนอย่างหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าสูญสิ้นบุคคลนั้น ความรู้นั้นก็สูญสิ้นไปด้วย ดังนั้นจึงมีการบันทึกเรื่องราว และสิ่งที่เป็ความรู้ไว้เป็นเอกสารเพื่อให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้ได้ โดยแหล่งความรู้มีมากมายมหาศาล และกระจายอยู่ทั่วโลก เรียกขุมความรู้นี้ว่า World Knowledge ในยุคอิเล็กทรอนิกส์ปัจจุบัน ภายในองค์กรเต็มไปด้วยเอกสารโดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยเป็นแหล่งสร้างความรู้ มีงานวิจัย งานค้นคว้า งานรวบรวม งานเก็บสะสม การเรียกค้นการใช้งานต่าง ๆ ความจำเป็นเหล่านี้มีบทบาทและสร้างความสำคัญในมหาวิทยาลัยและองค์กรอย่างมาก ความรอบรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อรวมกันตามแนวคิดของอิเล็กทรอนิกส์อาจรวบรวมขึ้นใช้ประโยชน์ได้ง่าย สร้างคุณค่าให้กับองค์กรได้อย่างมากมายมหาศาล

ประเภทของความรู้ ความรู้แบ่งเป็น 3 ประเภทได้แก่

2.3.1.1 ความรู้ที่เปิดเผย (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่ถูกถ่ายทอดจากบุคคลออกมาในรูปแบบของหนังสือ บทความ ตำรา สื่อต่าง ๆ ซึ่งสามารถเข้าถึงและแลกเปลี่ยนได้ไม่ยาก ความรู้ประเภทนี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ

ก) ความรู้ที่มีเป้าหมาย (Object-Based) ได้แก่ ความรู้ที่สร้างขึ้น เช่น ข้อกำหนด คู่มือ สิทธิบัตร โปรแกรมสำเร็จรูป ฐานข้อมูล เป็นต้น

ข) ความรู้ที่เป็นกฎเกณฑ์ (Rule-Based) ได้แก่ กฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติ

2.3.1.2 ความรู้ที่ฝังลึกในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ฝังอยู่ในความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ที่คนได้มาจากการศึกษา ประสบการณ์ การสนทนา การเข้าฝึกอบรม หรือจากการสังเกตที่สั่งสมมานาน ความรู้ประเภทนี้จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ที่แต่ละคนพบเจอ องค์กรจะต้องพยายามปรับเปลี่ยนความรู้ประเภทนี้ให้เป็นความรู้ที่เปิดเผย เพื่อเป็นความรู้ที่ฝังกับองค์กร (Embedded Knowledge) ไม่ยึดติดกับตัวบุคคล

2.3.1.3 ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรม (Culture Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากความเชื่อความศรัทธา องค์กรที่พัฒนามาเป็นระยะเวลานาน จะมีการพัฒนาความเชื่อร่วมกันในเรื่องที่เกี่ยวกับธรรมชาติขององค์กร ความสามารถหลักขององค์กร (Core Competency) ซึ่งก็คือวัฒนธรรมขององค์กรนั่นเอง

ความรู้ ความเชี่ยวชาญต่าง ๆ ที่เคยขึ้นอยู่กับบุคลากรนั้นจะถูกเก็บอยู่ในฐานความรู้แทนความรู้ เป็นสิ่งที่สามารถได้รับจากหลาย ๆ แหล่งอย่างอิสระ เช่น การเรียนรู้ผู้เชี่ยวชาญประสบการณ์ ฐานข้อมูล หรือ สารสนเทศต่าง ๆ

2.4 ผ้าถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ผ้าถิ่นถือได้ว่าเป็นมรดกของภูมิปัญญาที่สะท้อนวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของผู้คนที่มีความหลากหลายเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สืบทอดกันมาช้านาน คุณสมบัติที่โดดเด่นของผ้าทอพื้นบ้าน คือ เป็นการทอด้วยมือ (สถาพร ศรีสังข์, 2547) แหล่งทอผ้าพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบูรณ์

อำเภอหล่มเก่า และอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ถือว่าชุมชนเก่าแก่ของจังหวัดเพชรบูรณ์ เพราะมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานกว่าเมืองอื่นๆ มีหลักฐานที่เชื่อได้ว่าตั้งมาแต่ก่อนสมัยสุโขทัย ปัจจุบันคนหล่มยังคงรักษาเอกลักษณ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาดั้งเดิมไว้ได้ดี โดยเฉพาะวิถีชีวิต วิธีการบริโภค อาหารการกินก็ยังบริโภคแบบดั้งเดิม เช่น ขนมจีนหล่มเก่า เป็นเมืองที่มีศักยภาพ อีกทั้งมี วัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น และมีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ เป็นจุดที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชม เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ แม้จะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยม แต่ก็มี การตั้งถิ่นฐานของชาว ไทยภูเขาเผ่าม้งที่มีจำนวนประชากรม้งมากที่สุดในประเทศไทย และเมื่อ พ.ศ 2547 จังหวัดได้มี นโยบายและประกาศให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะชุมชนได้รักษาเอกลักษณ์ วัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่น ในปี พ.ศ 2549 ได้เกิดกลุ่มอาชีพวัฒนธรรมม้งเขื่อนน้อยดำเนิน กิจกรรมธุรกิจชุมชน เปิดตลาดลานค้าชุมชนระหว่างหลักกิโลเมตรที่ 90-94 ถนนพิษณุโลก-หล่มสัก จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน

ปัจจุบันผ้าทอเพชรบูรณ์ได้รับความนิยมสูงมาก การทอผ้าจึงเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่ทำรายได้ ดี และนับวันจะแพร่หลายมากยิ่งขึ้นด้วยลวดลายสีสัน และฝีมือทอผ้าอันประณีตงดงาม แต่ที่ผ่าน มายังประสบปัญหาเรื่องของการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเครือข่ายธุรกิจ เนื่องจากแต่ละชุมชนยังไม่มี ความรู้ ในเรื่องการรวมกลุ่มเครือข่าย ซึ่งจะสามารถช่วยการดำเนินธุรกิจของตนเองได้ ดังนั้น การอนุรักษ์และ พัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าพื้นบ้านเชิงอนุรักษ์โดยเฉพาะผ้าขึ้นหัวแดงตีนก่าน และลายผ้าเขียนเทียน เป็น ผ้าพื้นบ้านเชิงสร้างสรรค์ จึงเป็นเรื่องจำเป็นและเร่งด่วน อีกเหตุผลหนึ่งเพื่อเป็นสินค้าเพื่อการ ท่องเที่ยวให้กับชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์เป็นการสร้างเศรษฐกิจชุมชน

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านการจัดการองค์ความรู้

ชื่องานวิจัย

เทคนิค

จิระศักดิ์ และ อุตกฤษฎ์ , 2565 นำเสนอ บทความเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการ องค์ความรู้ที่เหมาะสม (KMIT.ORG Model) สำหรับหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ในมหาวิทยาลัย

ทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากวรรณกรรมและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ และบุคลากรในคณะ เพื่อวัดผลความ เหมาะสมและประเมินความพึงพอใจของรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งผลการตรวจสอบความเหมาะสม โดยคณะกรรมการและผู้เชี่ยวชาญต่างเห็นด้วย และผลประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้อยู่ใน ระดับดี

กัลยารัตน์ , 2565 นำเสนอ บทความเรื่อง การ จัดการความรู้ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

ได้แนวคิดจากนักวิจัยหลายท่าน อาทิเช่น การจัดการความรู้ของโนนาโกะและทาเคอุชิ (Nonaka and Takeuchi) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้น เรื่องการสร้างและกระจายความรู้ในองค์กร ระหว่างความรู้ที่มีอยู่ในตัวคนกับความรู้ที่ชัดแจ้ง โดยใช้โมเดลเซกิในการอธิบาย (SECI- Knowledge Conversion)

ศุภกฤษฎ์ , 2565 นำเสนอ บทความเรื่อง กระบวนการจัดการความรู้และนวัตกรรม ส่งผลต่อความอยู่รอดขององค์กรธุรกิจ

การจัดการความรู้ในองค์กรมี 3 ระดับ ได้แก่ ระดับบุคคล ระดับทีมหรือกลุ่ม และระดับองค์กร โดยองค์กรที่มีความได้เปรียบทางการแข่งขันจะ สามารถสร้าง (Creation) มีการรักษาให้คงไว้ (Maintain) การเพิ่มพูน (Enhance) และการ แบ่งปัน (Share) ความรู้ภายในองค์กรและ ระหว่างองค์กร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานทาง ธุรกิจหรือเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร เนื่องจากการจัดการความรู้ที่ดีนั้นจะกลายเป็น เครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้องค์กรเกิดการปรับปรุง

ชื่องานวิจัย

เทคนิค

และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์ และคุ้มค่าต่อการพัฒนาองค์กร และในที่สุดจะช่วยให้ธุรกิจขององค์กรนั้นเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน และนั่นคือความอยู่รอดขององค์กรธุรกิจ

สรุปงานวิจัยในครั้งนี้

- การจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- ข้อมูลผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- ข้อมูลผลิตภัณฑ์ในห้องสมุดประชาชน
- การใช้สารสนเทศดิจิทัลมาใช้กับผลิตภัณฑ์ของชุมชนการแสดงผลบนอุปกรณ์ที่แตกต่างกัน
- ใช้ AR ในการโต้ตอบกับผู้ใช้งานเป็น Web-based Editor (WYSIWYG)
- 3D Modeling Software: ใช้สำหรับสร้างโมเดล 3 มิติ
- Graphic Design Tools: สำหรับสร้าง UI, รูปภาพ Marker หรือพื้นผิว (Textures)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนได้มีการดำเนินการแบ่งขั้นตอนออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

- 3.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดแนวทางสารสนเทศ
- 3.2 การคัดเลือกสารสนเทศในการสื่อสารองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 3.3 การพัฒนาสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 3.4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ และกำหนดแนวทางพัฒนาสารสนเทศ

ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา แนวทางพัฒนาสารสนเทศ ดำเนินการเก็บข้อมูล ดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและความสำคัญของการจัดการองค์ความรู้สารสนเทศ ด้านผ้าถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ รวมถึงการสืบค้นองค์ความรู้ต่าง ๆ ภายในและภายนอกหน่วยงาน สามารถอธิบายในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

3.1.1.1 ห้องสมุดประชาชนขาดแนวทางการพัฒนาความรู้ วิธีการดึงความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคลากร และการรวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ผู้วิจัยได้ศึกษาสารสนเทศของหน่วยงาน พบว่าหน่วยงานมีองค์ความรู้อยู่ในชุมชน โดยเฉพาะชุมชนบ้านวังร่อง ตำบลห้วยไร่ อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ แต่ไม่ได้มีการกระตุ้นหรือทำความเข้าใจในการเผยแพร่ แต่มีการจัดเก็บ เผยแพร่ความรู้ อย่างกระจัดกระจาย ไม่เป็นแหล่งเดียวกัน และในบางส่วนก็เข้าถึงได้ยาก เกิดเป็นข้อมูลที่ปฏิบัติซ้ำซ้อนกัน

3.1.1.2 ชุมชนขาดการรวมกลุ่มการทำงาน จึงไม่มีการแบ่งปันความรู้กัน และยังขาดเครื่องมือที่ช่วยรวบรวมความรู้ ดึงความรู้ และจัดการองค์ความรู้ภายในชุมชน จากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาในการกำหนดนโยบายของหน่วยงาน การกระตุ้นให้ชุมชนทุกคนนั้น ทำงานร่วมกันแบบ

รวมกลุ่ม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการแบ่งปันความรู้ และเป็นปัญหาที่ยังขาดเครื่องมือที่ช่วยในการกระจายความรู้ รวบรวมความรู้ต่าง ๆ จากผู้เชี่ยวชาญ จากประสบการณ์ในการทำงานของแต่ละคน

3.1.1.3 คนในชุมชนหรือผู้เชี่ยวชาญของชุมชน เสียชีวิต หรือไม่มีข้อมูลองค์ความรู้ ถือเป็นปัญหาอันดับต้น ๆ ในชุมชน เพราะความรู้ ประสบการณ์ที่ถูกสั่งสมมานาน จากการปฏิบัติงานให้กับชุมชนนั้น ถูกเก็บไว้ที่ตัวบุคลากร ไม่มีการดึงความรู้จากบุคคลหรือผู้เชี่ยวชาญ มาจัดเก็บเป็นคลังความรู้ เพื่อเป็นประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรรุ่นใหม่ ๆ

3.1.2 ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาสารสนเทศ

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีการจัดการองค์ความรู้ รวมไปถึงเทคโนโลยีที่สามารถนำมาใช้ร่วมกับการทำวิจัยครั้งนี้ได้ โดยทำการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อนำมาประเมินความเป็นไปได้ที่จะนำมาพัฒนาสารสนเทศ

3.1.3 รวบรวมข้อมูลและศึกษาองค์ความรู้ด้านผ้าถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์

3.1.3.1 รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ด้านผ้าถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์สามารถจำแนกองค์ความรู้ได้ทั้งหมด 7 หมวดหมู่ ดังนี้

3.1.3.1.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทอผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

3.1.3.1.2 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านวังร่อง

3.1.3.1.3 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ

3.1.3.1.4 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทอผ้า

3.1.3.1.5 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีและเครื่องมือทอผ้า

3.1.3.1.6 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทอผ้า

3.1.3.1.7 องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าและที่มา (ผ้าแพรไล่ปลาไหล, ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก, ชิ่นชั้น (ชิ่นกล่อม), ผ้าราชวัตร, ชิ่นหมี่น้อย, ชิ่นมุก

3.2 การคัดเลือกสารสนเทศในการสื่อสารองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

MyWebAR (โดย DEVAR) เป็นแพลตฟอร์มประเภท No-Code WebAR Platform ที่ช่วยสร้างประสบการณ์ Augmented Reality (AR) ที่ทำงานบนเว็บเบราว์เซอร์ได้ทันที

3.2.1 ข้อดีของ MyWebAR

3.2.1.1 ไม่ต้องเขียนโค้ด (No-Code Platform) มีหน้าต่างโปรแกรม (Interface) แบบลากวาง (Drag & Drop) ทำให้ครู บรรณารักษ์ หรือนักออกแบบทั่วไปใช้งานได้ทันทีโดยไม่ต้องมีความรู้ด้านโปรแกรมมิ่งสามารถเขียนโปรแกรมได้กับคอมพิวเตอร์ทุกเครื่องที่ต่ออินเทอร์เน็ต

3.2.1.2 ไม่ต้องติดตั้งแอป (No App Required) ผู้รับสารเพียงแค่สแกน QR Code หรือเข้าถึงผ่านเบราว์เซอร์ (Safari, Chrome) ก็ดู AR ได้เลย ช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูล (High Accessibility)

3.2.1.3 รองรับไฟล์หลากหลาย สามารถใส่ได้ทั้งโมเดล 3D, วิดีโอ (รวมถึงวิดีโอเจาะพื้นหลัง), เสียง, ภาพนิ่ง และข้อความ 3D

3.2.1.4 ทำงานบนคลาวด์ (Cloud-based) ไม่ต้องติดตั้งซอฟต์แวร์หนัก ๆ ในเครื่องคอมพิวเตอร์ ทำงานผ่านเบราว์เซอร์ได้เลย และแก้ไขงานได้แบบ Real-time

3.2.1.5 พีเจอาร์ AI ช่วยเหลือ มีเครื่องมือ AI ช่วยสร้างโมเดล 3D หรือช่วยเขียนสคริปต์คำสั่งง่ายๆ ทำให้การสร้างเนื้อหาเร็วขึ้นมาก

3.2.2 ข้อเสียของ MyWebAR

3.2.2.1 ต้องมีอินเทอร์เน็ต (Internet Dependency) เนื่องจากการรันบนเว็บหากอินเทอร์เน็ตช้าหรือเสถียรไม่พอ การโหลดโมเดล 3D ขนาดใหญ่อาจจะค้างหรือใช้เวลานาน

3.2.2.2 ข้อจำกัดของเวอร์ชันฟรี (Free Plan Limits) เวอร์ชันฟรีมักจะจำกัดจำนวนผู้เข้าชม (Views) ต่อเดือน, พื้นที่เก็บข้อมูลน้อย และ มีลายน้ำ (Watermark) ของ MyWebAR ปรากฏอยู่ในชิ้นงาน

3.2.2.3 ประสิทธิภาพต่ำกว่าแอปพลิเคชัน (Performance) การประมวลผลผ่านเบราว์เซอร์จะไม่ลื่นไหลเท่ากับแอป AR ที่ติดตั้งลงในเครื่องโดยตรง (Native App) โดยเฉพาะงานที่มีกราฟิกซับซ้อนสูง ๆ

3.3.3.4 ความแม่นยำในการติดตาม (Tracking Stability) การจับพื้นผิวหรือรูปภาพ (Surface/Image Tracking) อาจมีการหลุดได้ง่ายกว่าการใช้แอปเฉพาะทาง หากสภาพแสงไม่เอื้ออำนวย

3.3.3.5 ค่าใช้จ่ายสูง หากต้องการใช้ฟีเจอร์ระดับสูงหรือต้องการลบลายน้ำออกค่าบริการรายเดือน (Subscription)

3.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาสารสนเทศด้วย App Inventor

3.2.3.1 ซอฟต์แวร์

3.2.3.2.1 MyWebAR Editor: เป็น Web-based Editor (WYSIWYG)

3.2.3.2.2 3D Modeling Software: ใช้สำหรับสร้างโมเดล 3 มิติก่อนนำเข้า MyWebAR เช่น Blender, Autodesk Maya, หรือ ZBrush (ไฟล์ที่แนะนำคือ .glb หรือ .gltf)

3.2.3.2.3 Graphic Design Tools: สำหรับสร้าง UI, รูปภาพ Marker หรือพื้นผิว (Textures) เช่น Adobe Photoshop, Canva, หรือ Figma

3.2.3.2.4 AI Tools: MyWebAR มีฟีเจอร์ AI ในตัว เช่น Text-to-3D หรือ AI Codewriter เพื่อช่วยเขียนสคริปต์ควบคุมวัตถุ

3.2.3.2 เทคโนโลยีที่ใช้

3.2.3.2.1 Three.js: เป็น JavaScript Library หลักที่ใช้ในการเรนเดอร์กราฟิก 3 มิติบนเว็บ

3.2.3.2.2 WebXR Device API: มาตรฐานที่ทำให้เบราว์เซอร์สามารถเข้าถึงเซนเซอร์กล้องและ Gyroscope เพื่อแสดงผล AR

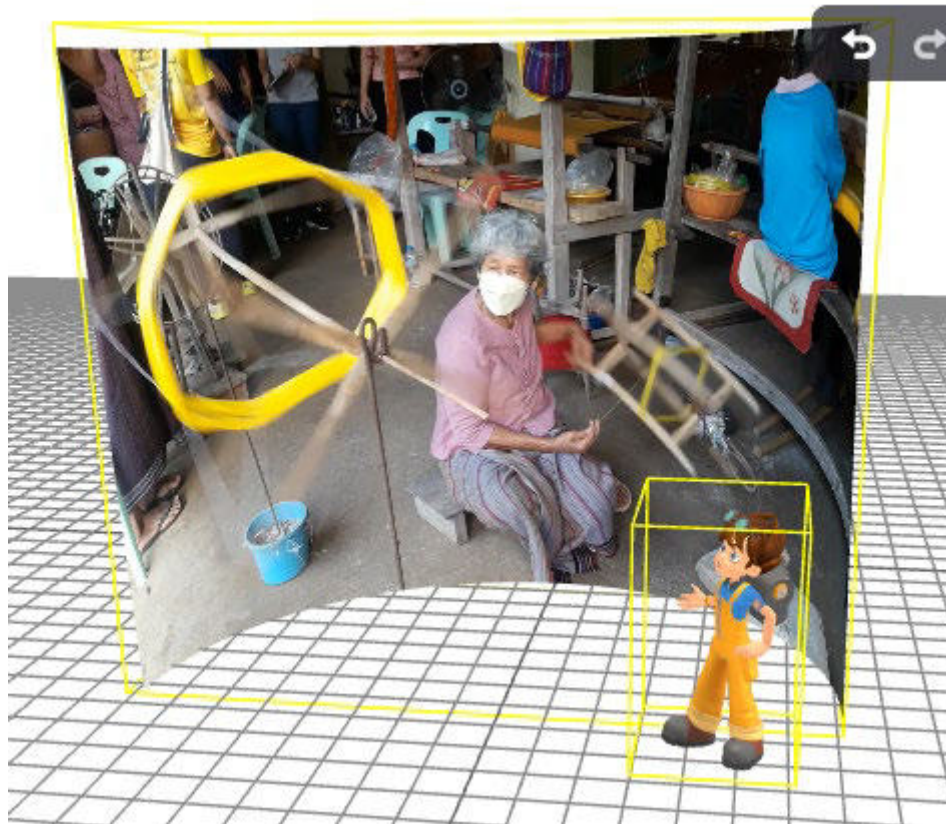
3.2.3.2.3 SLM (Simultaneous Localization and Mapping): เทคโนโลยีการตรวจจับพื้นผิวและตำแหน่งในโลกจริงโดยไม่ต้องใช้ Marker

3.2.3.2.4 Sketchfab Integration: เชื่อมต่อเพื่อดึงโมเดล 3 มิติจากคลังออนไลน์

3.2.3.2.5 Unity Extension

3.2.3.2.6 มีระบบจัดเก็บ Cloud Storage: ระบบจัดเก็บไฟล์ (Assets)

3.3 การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ภาพที่ 1 สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

3.4 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร และคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

3.4.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านผ้าทอจังหวัดเพชรบูรณ์ คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 3 คน

3.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มประชาชน ประกอบด้วย ครู เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำชุมชน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 30 คน

3.4.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา เยาวชนในชุมชน คัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง จำนวน 50 คน

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

มีรายละเอียดดังนี้

3.5.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.5.1.1 ส่งแบบสอบถามให้ผู้ใช้งานจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3.5.1.2 หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าความสอดคล้องภายในของข้อคำถามรายข้อ (Internal Consistency) และค่าค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) ผู้วิจัยจะนำเสนอแบบสอบถามไปทดสอบก่อน (Pre-test) กับกลุ่มประชากรตัวอย่างคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บจริง จำนวน 30 คน

ผลจากการการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแบบสอบถามการประเมินความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชน เท่ากับ 0.99

ผลจากการการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแบบสอบถามประเมินคุณภาพของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ เท่ากับ 1.00

ผลจากการการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแบบสอบถามประเมินผลการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ เท่ากับ 1.00

ผลจากการการคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของเครื่องมือแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารสนเทศผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ เท่ากับ 1.00

(ดังรายละเอียดในภาคผนวก ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม)

3.5.1.3 นำผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นมาปรับปรุงข้อคำถาม และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

3.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการหลังจากรวบรวม และทำการตรวจสอบแบบสอบถามให้สมบูรณ์ จึงได้วิเคราะห์ผลโดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.5.2.1 ข้อมูลการศึกษาความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชนนำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ ของแต่ละข้อนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

3.5.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

3.5.2.3 ข้อมูลเกี่ยวกับประเมินผลการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์

3.5.2.4 ข้อมูลเกี่ยวกับประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

การวิเคราะห์ผลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม ใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (มณฑัย, 2548) ดังนี้

มีความเห็นว่า	สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น 1
มีความเห็นว่า	ไม่แน่ใจ	กำหนดคะแนนเป็น 0
มีความเห็นว่า	ไม่สอดคล้อง	กำหนดคะแนนเป็น -1

จากนั้นนำมาแทนค่าในสูตรหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

โดยที่ IOC = ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency)

$\sum R$ = ค่าผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

0.50 ถึง 1.00 หมายถึง สอดคล้อง

-0.50 ถึง 0.49 หมายถึง ไม่แน่ใจ

-1.00 ถึง -0.49 หมายถึง ไม่สอดคล้อง

การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งมีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n หมายถึง จำนวนข้อ

s_i^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนแต่ละข้อ

s_t^2 หมายถึง คะแนนความแปรปรวนทั้งฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ใช้สถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน คะแนนแต่ละคน

N แทน จำนวนนักเรียน

$\sum$ แทน ผลรวม

ขอบเขตของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นคือ

ค่าน้ำหนัก	ความหมาย
4.50 – 5.00	มากที่สุด
3.50 – 4.49	มาก
2.50 – 3.49	ปานกลาง
1.50 – 2.49	น้อย
1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนสามารถสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

- 4.1 ผลการประเมินความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชน
- 4.2 ผลการพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 4.3 ผลการประเมินคุณภาพของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- 4.4 ผลการประเมินการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์
- 4.5 ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

4.1 ผลการประเมินความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชน

ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลในชุมชน / ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตอบแบบประเมินด้วยตนเอง (Self-Administered Questionnaire Survey) จากจำนวนแบบสอบถามจำนวน 700 ชุด ได้รับกลับคืนจำนวน 641 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.57

4.1.1 ผลข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1 ผลประเมินความต้องการจัดการความรู้ผ้าพื้นถิ่นรูปแบบสารสนเทศ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	343	53.51
หญิง	298	46.48
รวม	641	100.00
อายุ		
น้อยกว่า 20 ปี	168	26.20

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
21 - 40 ปี	215	33.54
41 - 50 ปี	228	35.56
51 - 60 ปี	30	4.68
61 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	641	100.00
อาชีพ		
นักเรียน	486	75.81
ครู-อาจารย์	140	21.84
ผู้นำชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน	15	2.34
รวม	641	100.00
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ		
ไม่มีและไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ	350	54.60
เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ	220	34.32
เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้	71	11.08
รวม	641	100.00
รวมทั้งสิ้น	641	100.00

จากตารางที่ 5 ลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ข้อมูลทั่วไปเพศชายมากที่สุด จำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 53.52 และเพศหญิง จำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 46.48

ผู้ตอบแบบประเมินผลส่วนใหญ่เป็นนักเรียนมากที่สุดจำนวน 486 คน คิดเป็นร้อยละ 75.81 รองลงมาได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 และผู้นำชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34

ผู้ตอบแบบประเมินผลส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ พบว่า ไม่มีและไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ มากที่สุดจำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 34.32 และเคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 11.08

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้
ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

4.1.1.1 ด้านความจำเป็นต่อการพัฒนาสารสนเทศ

ตารางที่ 2 ผลประเมินด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ

ด้านความคิดเห็น	คะแนน (ร้อยละ)	ระดับผล การประเมิน
1.1 สารสนเทศต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก	85.60	มาก
1.2 สารสนเทศจะต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี	87.86	มาก
1.3 สารสนเทศจะต้องตอบสนองต่อการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมการเรียนรู้ของผู้เรียน	87.04	มาก
1.4 สารสนเทศที่ดีต้องมีการวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม	89.30	มาก
1.5 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลช่วยในการพัฒนาสารสนเทศ	88.68	มาก
รวม	87.69	มาก

จากตารางที่ 2 ผลประเมินด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านความคิดเห็น พบว่าทั้ง 5 ด้านที่ประเมิน มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก ทั้งหมดด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สารสนเทศที่ดีต้องมีการวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่วนด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สารสนเทศต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

4.1.1.2 ด้านความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น

ตารางที่ 3 ผลประเมินความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น

ด้านความคิดเห็น	คะแนน (ร้อยละ)	ระดับผล การประเมิน
2.1 การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสื่อสารการเรียนรู้ในโลกและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลก	87.24	มาก
2.2 การเชื่อมโยงกับโลกจริงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล	86.63	มาก
2.3 การเรียนรู้สารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น	87.65	มาก
2.4 การสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งไปสู่ดิจิทัลและสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น	87.04	มาก
2.5 องค์ความรู้ทางด้านสารสนเทศที่นำมาใช้ในท้องถิ่น	88.89	มาก
รวม	87.49	มาก

จากตารางที่ 3 ผลประเมินความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านความคิดเห็น พบว่าทั้ง 5 ด้านที่ประเมิน มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มากทั้งหมด ด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์ความรู้ทางด้านสารสนเทศที่นำมาใช้ในท้องถิ่น ส่วนด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การเชื่อมโยงกับโลกจริงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

4.2 ผลการพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้พัฒนาออกแบบสารสนเทศ

อุปกรณ์การทอผ้า

6. หางเหิน/ขาคอนอึก
7. กง
8. ขาเปี้ย
9. ไม้ดาม/ไม้เก็บซิด
10. เข

05

ภูมิปัญญาการทอผ้า

การทอผ้าชุมชนบ้านวังร่อง

ชุมชนบ้านวังร่อง มีภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์การทอผ้าที่มีเอกลักษณ์ ทุกเส้นใยธรรมชาติเกิดจากการใช้มือทอผ้า เริ่มจากการทำการ "อ้วฝ้าย" ในการคัดแยกเมล็ดออกจากปุยฝ้ายเพื่อนำมาทำเป็นเส้นด้าย "ดัดฝ้าย" ให้ดอกฝ้ายกระจายตัวเป็นปุยละเอียด หลังจากนั้นนำมา "ล้อฝ้าย" เกิดจากการคลึงปุยฝ้ายให้ม้วนเป็นหลอดหรือที่เรียกว่า "ดั่ว" เพื่อนำไปปั่นเส้นใยฝ้าย

หลังจากนั้นนำเส้นใยฝ้ายไป "เข็นฝ้าย" เป็นการหมุนหรือปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายเพื่อนำไปทอเป็นผืนผ้า โดยใช้ "โน" หรือ "หลา" นำฝ้ายที่เข็นเสร็จแล้ว มาพันเข้ากับอุปกรณ์ที่เรียกว่า "เปี้ยฝ้าย" ให้เส้นใยฝ้ายไว้กับอุปกรณ์ที่เรียกว่า "เปี้ย" จนได้ปริมาณที่ต้องการ

เมื่อได้เส้นฝ้ายแล้วจะนำไปย้อมสี เพื่อให้เส้นใยผ้าเกิดสีสันตามที่ต้องการ ทำการตากเพื่อให้สีที่ย้อมแห้งและติดเส้นด้าย หลังจากนั้นก็นำเส้นฝ้ายไปใช้ "คัน" เพื่อกำหนดความยาวของเส้นด้ายที่ต้องการใช้ในการทอ

การที่ชุมชนได้พึ่งพาตนเอง สามารถนำมาทอ อาทิ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าเช็ด เป็นการนำภูมิปัญญาของชุมชนที่ยังคงเอกลักษณ์ไว้ในชุมชนบ้านวังร่อง

06

ขั้นตอนการทอผ้า

1. อ้วฝ้าย เพื่อคัดแยกเมล็ดออกจากปุยฝ้าย เพื่อนำเอาฝ้ายที่ไม่มีเมล็ดมาทำเป็นเส้นด้าย

07

2. ดัดฝ้าย เพื่อให้ดอกฝ้ายกระจายตัวฟูพองเป็นปุยละเอียดขึ้น และไม่ทำให้ดอกฝ้ายติดกันเป็นก้อน ทำให้ง่ายต่อการเข็นฝ้าย

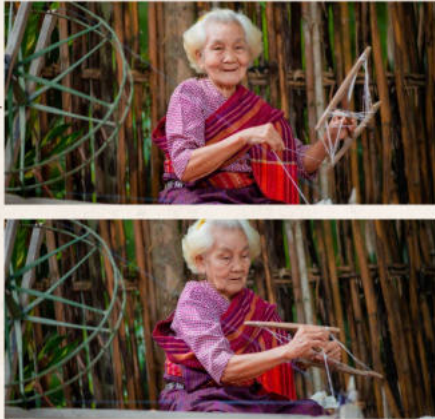
3. ล้อฝ้าย เป็นการนำปุยฝ้ายที่ผ่านการดัดแล้ว มาคลี่แผ่บนกระดานล้อฝ้าย ที่มีลักษณะคล้ายเขียงไม้ แล้วใช้ไม้ตะเกียบกลม ๆ หรือไม้ล้อฝ้าย คลึงปุยฝ้ายให้ม้วนติดกันไว้ เมื่อปุยฝ้ายติดแน่นพอประมาณจึงรูดออก จะได้ปุยฝ้ายเป็นหลอดหรือดั่ว เพื่อนำไปปั่นเป็นเส้นด้ายต่อไป

4. เข็นฝ้าย เป็นการหมุนหรือปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายเพื่อนำไปทอเป็นผืนผ้า โดยใช้ "โน" หรือ "หลา"

08

5. เปียฝ้าย เป็นการนำฝ้ายที่เข็นเสร็จแล้ว มาพันเข้ากับอุปกรณ์ที่เรียกว่า “เปีย” ให้พันเส้นฝ้ายไว้กับเปียจนได้ปริมาณพอสมควรแล้ว เมื่อปลดออกจะได้เส้นฝ้ายเป็นโถงสวยงามมีระเบียบ

09

6. ย้อมสี นำเส้นด้ายที่แบ่งเป็นโถง เข้าสู่กระบวนการย้อมสี เพื่อให้เส้นใยผ้าเกิดสีตามที่ต้องการ

7. ตาก เพื่อให้สีที่ ย้อมแห้ง และติด กับเส้นด้าย

10

8. การทอฝ้าย เป็นการนำด้ายที่ย้อมสีและตากจนแห้งแล้วมาเข้าเครื่องทอ ด้วยการหมุนให้ด้ายพันรอบทอ เพื่อให้ด้ายมีความเรียบตึงเสมอกันเพื่อให้การนำเส้นไปทอ (การมัดด้ายตามแนวนอนให้มีความกว้างตามขนาดของผ้าที่ต้องการทอ)

9. คั่น เพื่อเป็นการกำหนดความยาวของเส้นด้ายที่ต้องการใช้ในการทอ

11

10. ทอผ้า เพื่อทำให้ผ้าเกิดลวดลายตามที่ต้องการ

12

ลวดลายผ้าและที่มา

• ผ้าแพรวาใส่ปลาไหล

ผ้าแพรวาใส่ปลาไหลเป็นผ้าชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายของบุรุษและสตรี เช่น ใช้ทำเป็นผ้าเบี่ยง หรือสไบสำหรับสตรี ใช้ผูกคาดเอวสำหรับบุรุษ

ลักษณะลายของผ้าแพรวาใส่ปลาไหล จะมีลักษณะเป็นริ้วตามลายขวาง ซึ่งเกิดจากการนำผ้ายาสองสีสอดสลับกัน สีละ 4 สอด ทำให้ผ้าเกิดเป็นลายริ้วเหมือนกับท้องของปลาไหล จึงเรียกว่า "แพรว" หรือในภาษากลางเรียกว่าแพรวลายใส่ปลาไหลหรือในภาษาอีสานเรียกว่า "แพรวลายใส่เอียน"

13

• ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก

ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก เป็นผ้าขึ้นสูงนิยมใช้ในงานพิธี เช่น ประเพณีงานบวช บุญเดือนหก หรือบุญบั้งไฟ นอกจากนี้ผ้าควบยังเป็นผ้าทรงของเจ้าพ่อมเหศักดิ์ หรือเจ้าฟ้าดำไฟ โดยใช้ปู่งเป็นใจกระเบน

ลักษณะเส้นของผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก จะมีลายเฉพาะตัว โดยการนำเส้นไหม หรือฝ้าย สองเส้น สองสี มาตีเกลียว เรียกว่า "มับไหม" หรือ "ก่ล่อน" จึงนำไปทอ เป็นผ้าตลอดทั้งผืน โดยไม่มีการขึ้น จึงเรียกว่า ผ้าควบ หรือ ผ้าหางกระรอก

14

• ชิ้นขึ้น(ซินกล่อม)

ซินขึ้นถูกดัดแปลงจากควบ นิยมใส่ในหญิงสาวชาวบ้านที่ยังไม่ได้ออกรือนลักษณะเด่นของซินขึ้นจะมีลายเฉพาะตัว โดยการนำเส้นไหม หรือฝ้าย สองเส้น สองสี มาตีเกลียว เรียกว่า มับไหมหรือกล่อม จึงนำไปทอ ขึ้นกับเส้นไหมหรือฝ้ายสีอื่นๆ เกิดเป็นลวดลายทางยาว เรียกว่า ชิ้นขึ้น(ซินกล่อม)

• ผ้าราชวัตร

การทอผ้าราชวัตร การทอมีลักษณะที่ยาก มีทั้งหมดด้วยกัน 4 เขาเหยียบ เป็นผ้าที่มีราคาและ มีน้อยคนที่จะทอผ้าราชวัตรได้ เพราะมีการทอที่สลับซับซ้อน ซึ่งดัดแปลงมาจากเส้นลายผ้าผูกสมกับผ้าขัดและสอดแทรกกลายผ้าปลาไหล นิยมใส่สำหรับผู้สูงอายุ และสตรีสูงศักดิ์

15

• ชิ้นหมี่น้อย

ซินหมี่น้อยจัดเป็น เครื่องสมมา ของการแต่งงาน ซึ่งฝ่ายเจ้าสาวจะต้องทอซินหมี่น้อยเพื่อบอกเป็นของขวัญให้แก่ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายชาย ซึ่งนิยมสวมใส่ ในกลุ่มสตรีที่ออกรือนแล้ว ลักษณะของซินหมี่น้อยมีวิธีการทอเหมือนซินขึ้น แต่จะเพิ่มลาย คือ ไหมหรือฝ้าย ที่มีลวดลายทอ สลับกันโดยหมี่น้อยแต่ละห้องจะมีสีไม่เหมือนกัน 7 - 9 สี เรียกว่า หมี่น้อย นิยมต่อหัวและต่อตีนผ้าขึ้น

ลักษณะของซินหมี่น้อยจะประกอบด้วยลายต่อไปนี้

- หมี่ซ้อ จำนวน 1 สี
- หมี่ปักจับ จำนวน 3 สี
- หมี่โคมฟ้า หมี่ขาเป็ย หมี่อกแมงมุม จำนวน 5 สี
- หมี่เอี้ย หมี่นาคน้อย หมี่ปลากรวด หมี่โคมเจ็ด หมี่ตีนดังน้อย หมี่นาคขอ จำนวน 7 สี
- หมี่นาคเกี้ยว หมี่หอปราสาท หมี่กระเบื้องคว่ำ กระเบื้องหงาย จำนวน 9 สี

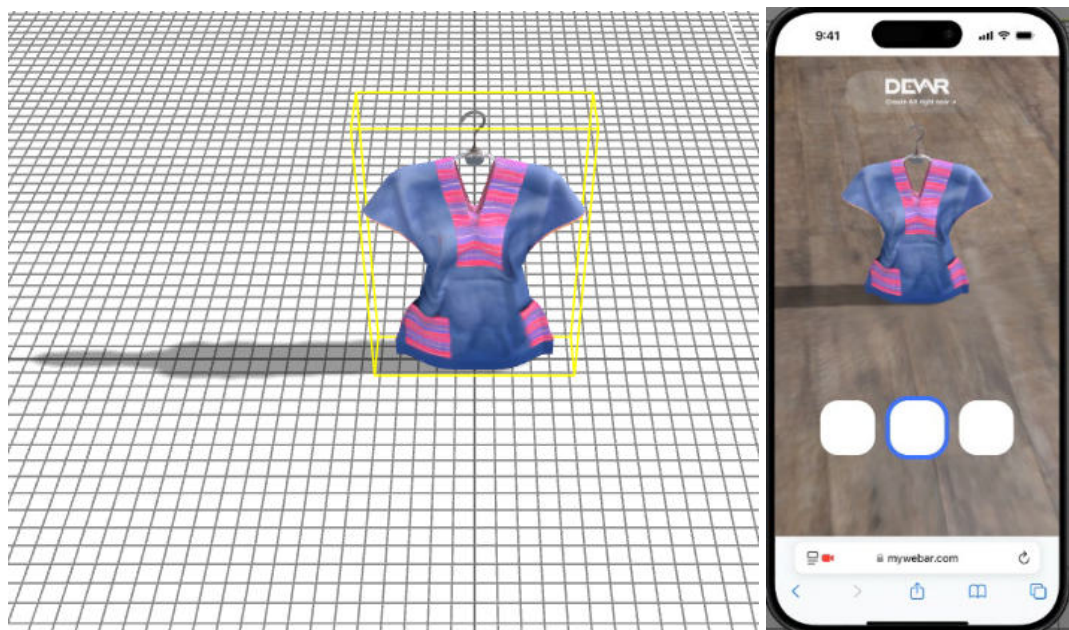
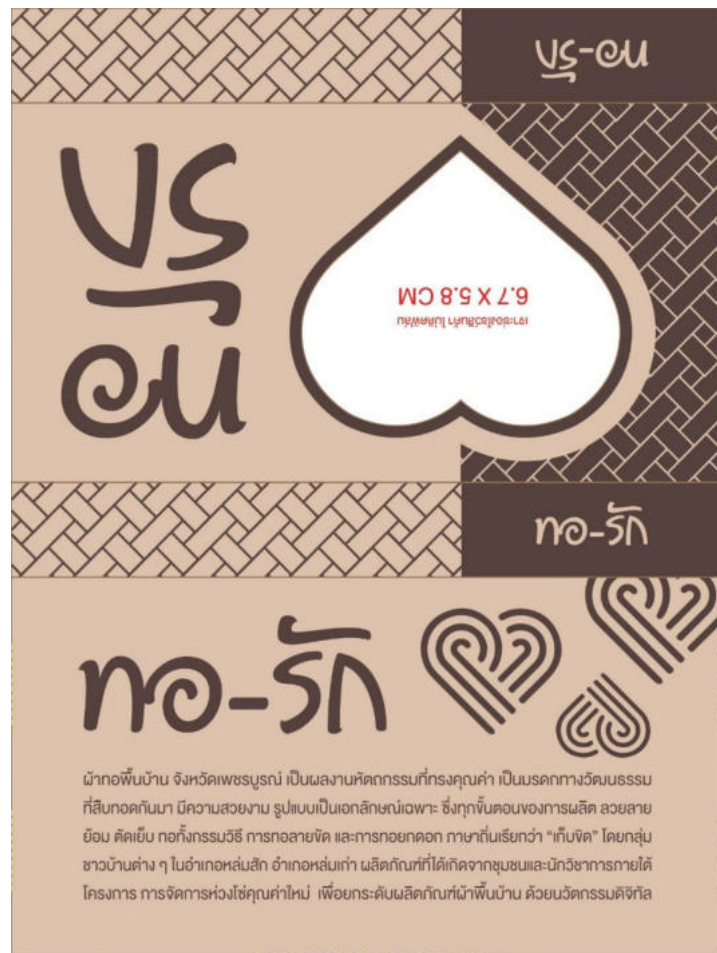
16

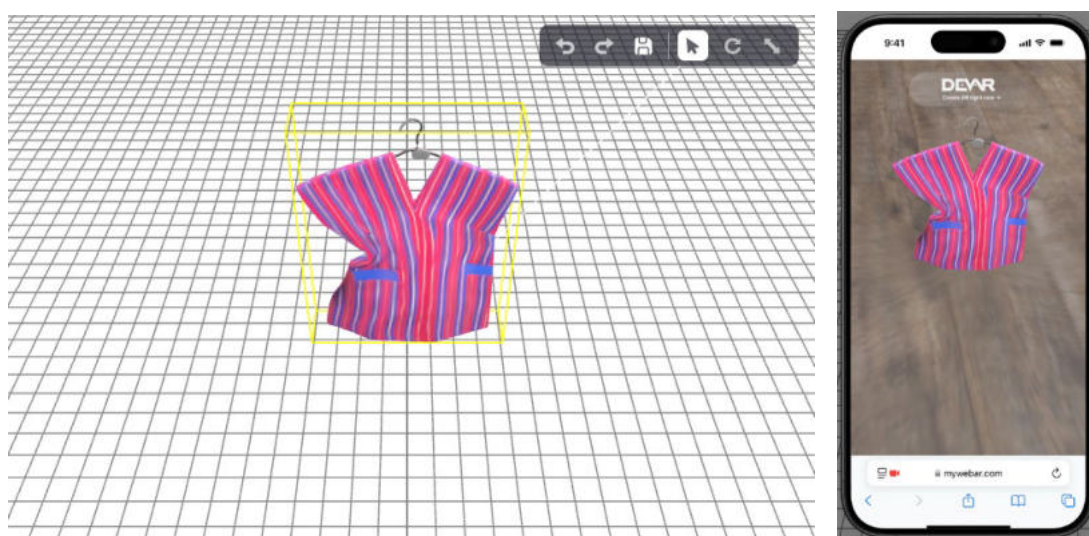
ภาพที่ 2 สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

รวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ด้านผ้าถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งเมื่อนำมาวิเคราะห์ สามารถจำแนกองค์ความรู้ได้ทั้งหมด 7 หมวดหมู่ ดังนี้

- (1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทอผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- (2) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านวังร่อง
- (3) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ
- (4) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทอผ้า
- (5) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีและเครื่องมือทอผ้า
- (6) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทอผ้า
- (7) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าและที่มา (ผ้าแพรไล่ปลาไหล, ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก, ชิ่นซิ่น (ชิ่นกล่อม), ผ้าราชวัตร, ชิ่นหมิ่นน้อย, ชิ่นมุก

ภาพที่ 3 สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ แบบที่ 1

ภาพที่ 4 สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ แบบที่ 2

4.3 ผลการประเมินคุณภาพของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้กระทำกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพการใช้งาน

ตารางที่ 4 ผลประเมินคุณภาพการใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

รายการประเมิน	ผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน	4.80	0.45	ดีมาก
ด้านความถูกต้องในการทำงาน	4.40	0.55	ดี
ด้านความเหมาะสมในการใช้งาน	4.60	0.55	ดีมาก
สรุปผลประเมิน	4.60	0.51	ดีมาก

จากตารางที่ 4 ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานจากผู้เชี่ยวชาญแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน ด้านความถูกต้องในการทำงาน และด้านความเหมาะสมในการใช้งาน ได้ดังนี้

ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินในด้านนี้อยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.51 อยู่ในระดับดีมาก ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยของการประเมินอยู่ที่ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.45 อยู่ในระดับดีมาก ด้านความถูกต้องในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยของการประเมินอยู่ที่ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.55 อยู่ในระดับดี ด้านความเหมาะสมในการใช้งานมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.55 อยู่ในระดับดีมาก

สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินในอยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.51 อยู่ในระดับดีมากสามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้

4.4 ผลการประเมินความพึงพอใจการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับ ผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์

ผู้วิจัยได้กระทำกับกลุ่มผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 50 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น
ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

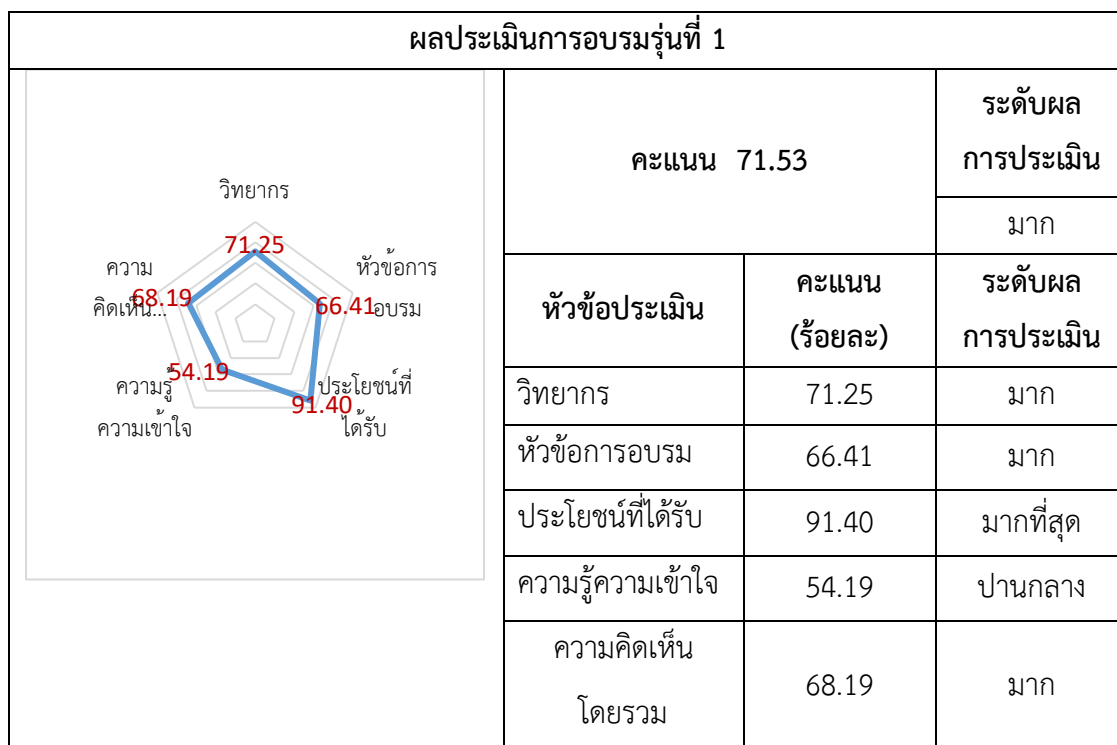
ตารางที่ 5 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าน้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนนที่ได้ (100)	คะแนน หลังถ่วง น้ำหนัก
1	วิทยากร	26	71.25	18.53
	2.1 วิทยากรมีความรอบรู้ในเนื้อหา		70.58	
	2.2 วิทยากรมีความสามารถในการอธิบายเนื้อหา ได้ชัดเจน		58.64	
	2.3 วิทยากรมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ		74.10	
	2.4 วิทยากรมีความตั้งใจในการสอน		40.00	
	2.5 เนื้อหาที่สอนเรียงตามลำดับเป็นขั้นตอนอย่าง ต่อเนื่องเหมาะสม		75.27	
	2.6 วิทยากรมีความสามารถในการตอบข้อซักถาม		100.00	
	2.7 วิทยากรมีมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เช่น ความ สุภาพ ความกระตือรือร้น การใช้เสียงและท่วงที การพูดที่เหมาะสม		75.59	
	2.8 วิทยากรกลุ่มย่อยสามารถอธิบายและตอบข้อ ซักถามได้อย่างเหมาะสม		75.82	
2	หัวข้อการอบรม	18	66.41	11.95
	2.1 ความรู้ที่น่าสนใจหัวข้อการอบรม		66.41	
3	ประโยชน์จากการอบรมในครั้งนี้	22	91.40	20.11

ลำดับที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าน้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนนที่ได้ (100)	คะแนนหลังถ่วงน้ำหนัก
	3.1 ประโยชน์ที่ได้รับ/ความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากการอบรม		89.12	
	3.2 การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสอน		93.67	
4	ความรู้ความเข้าใจ	16	54.19	8.67
	4.1 ความรู้ความเข้าใจ หลัง การอบรม		66.26	
	4.2 ความรู้ความเข้าใจ ก่อน การอบรม		42.11	
5	ความคิดเห็นโดยรวม	18	68.19	12.27
	5.1 เอกสารประกอบและสื่อที่ใช้ในการอบรมชัดเจน			
	5.1.1 ประสิทธิภาพตรง		57.67	
	5.1.2 การรับรู้		60.92	
	5.2 ระยะเวลาของการจัดอบรมมีความเหมาะสม			
	5.2.1 การรับรู้		79.12	
	5.3 ความพร้อมในการจัดเตรียมระบบการสอนออนไลน์/อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม			
	5.3.1 การรับรู้		66.91	
	5.3.2 ประสิทธิภาพตรง		76.35	
	ความคิดเห็นโดยรวม	100		71.53

จากตารางที่ 5 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1 พบว่า คะแนนในภาพรวมหลังถ่วงน้ำหนักร้อยละ 100 ได้ 71.53 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 22 ผลการประเมินได้ร้อยละ 20.11 ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 11.95 ด้านวิทยากร มีค่าน้ำหนักร้อยละ 26 ผลการประเมินได้ร้อยละ 18.53 ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 12.27 ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 16 ผลการประเมินได้ร้อยละ 8.67

ภาพที่ 5 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1

จากภาพที่ 5 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 1 พบว่า คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 71.53 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 91.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิทยากร มีค่าคะแนนร้อยละ 71.25 อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 68.19 อยู่ในระดับมาก ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าคะแนนร้อยละ 66.41 อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 54.19 อยู่ในระดับปานกลาง

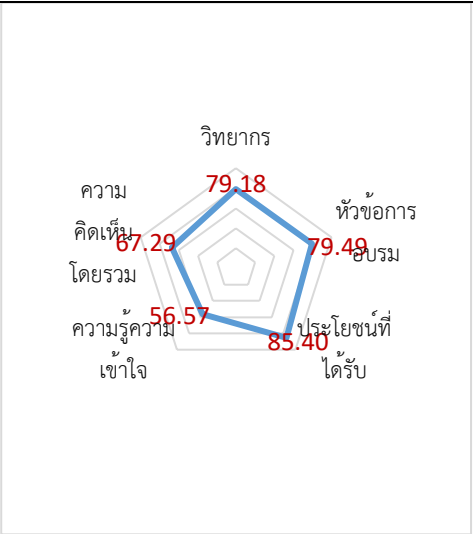
ตารางที่ 6 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าน้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนนที่ได้ (100)	คะแนน หลังถ่วง น้ำหนัก
1	วิทยากร	26	79.18	20.59
	2.1 วิทยากรมีความรอบรู้ในเนื้อหา		62.77	
	2.2 วิทยากรมีความสามารถในการอธิบายเนื้อหาได้ชัดเจน		82.37	
	2.3 วิทยากรมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ		85.81	
	2.4 วิทยากรมีความตั้งใจในการสอน		80.00	
	2.5 เนื้อหาที่สอนเรียงตามลำดับเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเหมาะสม		67.65	
	2.6 วิทยากรมีความสามารถในการตอบข้อซักถาม		100.00	
	2.7 วิทยากรมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เช่น ความสุภาพ ความกระตือรือร้น การใช้เสียงและท่วงท่าการพูดที่เหมาะสม		69.59	
	2.8 วิทยากรกลุ่มย่อยสามารถอธิบายและตอบข้อซักถามได้อย่างเหมาะสม		85.24	
2	หัวข้อการอบรม	18	79.49	14.31
	2.1 ความรู้ที่น่าสนใจหัวข้อการอบรม		79.49	
3	ประโยชน์จากการอบรมในครั้งนี้	22	85.40	18.79
	3.1 ประโยชน์ที่ได้รับ/ความรู้ใหม่เพิ่มเติมจากการอบรม		83.79	
	3.2 การนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการสอน		87.00	
4	ความรู้ความเข้าใจ	16	56.57	9.05
	4.1 ความรู้ความเข้าใจ หลัง การอบรม		67.67	
	4.2 ความรู้ความเข้าใจ ก่อน การอบรม		45.47	

ลำดับ ที่	หัวข้อการประเมิน	ค่าน้ำหนัก (ร้อยละ)	คะแนนที่ได้ (100)	คะแนน หลังถ่วง น้ำหนัก
5	ความคิดเห็นโดยรวม	18	67.29	12.11
	5.1 เอกสารประกอบและสื่อที่ใช้ในการอบรมชัดเจน			
	5.1.1 ประสบการณ์ตรง		56.75	
	5.1.2 การรับรู้		59.40	
	5.2 ระยะเวลาของการจัดอบรมมีความเหมาะสม			
	5.2.1 การรับรู้		77.19	
	5.3 ความพร้อมในการจัดเตรียมระบบการสอนออนไลน์/อุปกรณ์ที่ใช้ในการอบรม			
	5.3.1 การรับรู้		67.29	
	5.3.2 ประสบการณ์ตรง		75.82	
	ความคิดเห็นโดยรวม	100		74.85

จากตารางที่ 6 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2 พบว่า คะแนนในภาพรวมหลังถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 100 ได้ 74.85 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

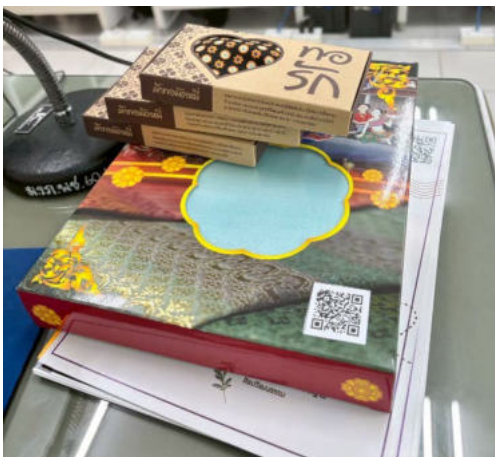
ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 22 ผลการประเมินได้ร้อยละ 18.79 ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 14.31 ด้านวิทยากร มีค่าน้ำหนักร้อยละ 26 ผลการประเมินได้ร้อยละ 20.59 ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 12.11 ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 16 ผลการประเมินได้ร้อยละ 9.05

ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2			
	คะแนน 74.85		ระดับผล การประเมิน
			มาก
	ด้านการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ระดับผล การประเมิน
	วิทยาการ	79.18	มาก
	หัวข้อการอบรม	79.49	มาก
	ประโยชน์ที่ได้รับ	85.40	มากที่สุด
	ความรู้ความเข้าใจ	56.57	ปานกลาง
ความคิดเห็น โดยรวม		67.29	มาก

ภาพที่ 6 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2

จากภาพที่ 6 ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2 พบว่า คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 74.85 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าคะแนนร้อยละ 85.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหัวข้อการอบรมมีค่าคะแนนร้อยละ 79.49 อยู่ในระดับมาก ด้านวิทยาการ มีค่าคะแนนร้อยละ 79.18 อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 67.29 อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 56.57 อยู่ในระดับปานกลาง

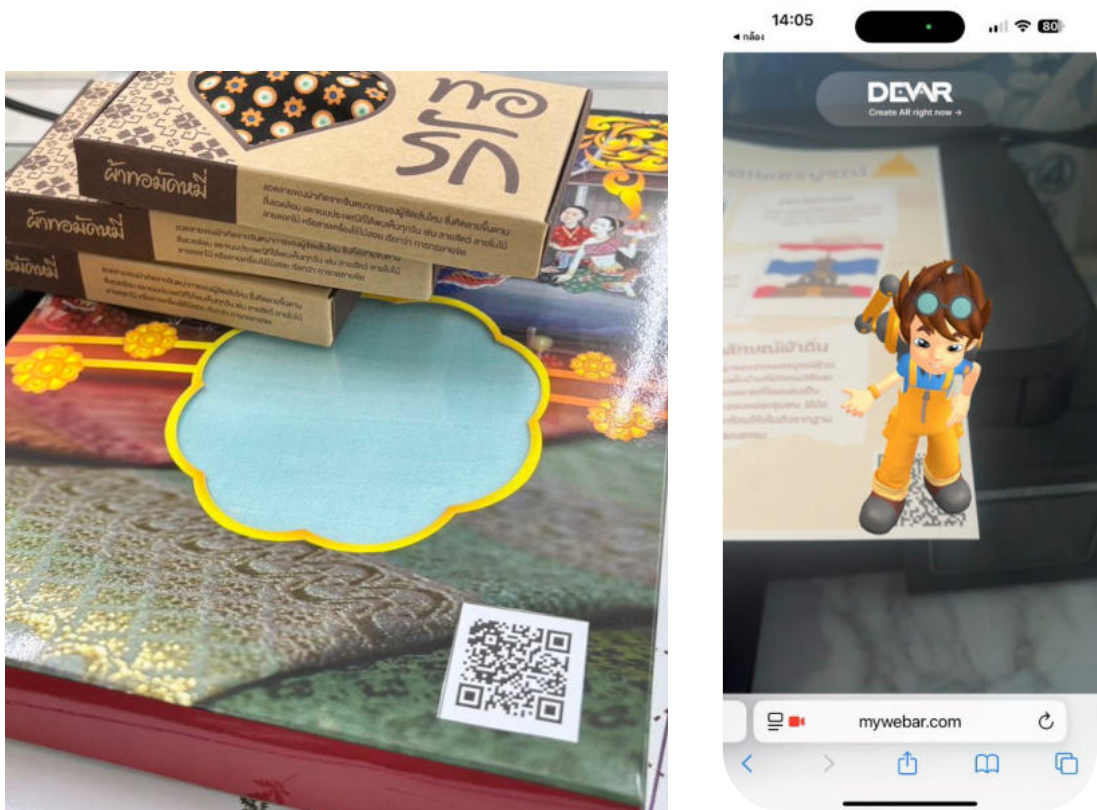
4.5 ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ภาพที่ 7 สารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ผู้เข้ารับการอบรมได้ทำการฝึกปฏิบัติงานจริง ในการใช้ MyWebar เป็นเครื่องมือที่ครอบคลุมสำหรับการสร้างสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้ใช้งานสามารถใช้ Image Tracking เพื่อเปลี่ยนหนังสือเรียน โปสเตอร์ หรือเอกสารให้เป็นโมเดล 3 มิติ วิดีโอ หรือแอนิเมชัน ประโยชน์ของ MyWebar ทั้งทางด้านการศึกษา การตลาดของสินค้า มีมากมาย เป็นการเรียนรู้ประสบการณ์จริงเสมือน (Experiential Learning) ผ่าน AR ช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาที่ซับซ้อน โดยการศึกษาวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าการมองเห็นและการมีปฏิสัมพันธ์กับแนวคิดในรูปแบบสามมิติช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

จดจำและประยุกต์ใช้ความรู้ได้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ สร้างความน่าสนใจของสินค้า ที่สนุกสนานและน่าตื่นเต้น สามารถใช้งานผ่าน URL หรือ QR Code ในการสร้างมูลค่าสินค้า หรือเผยแพร่องค์ความรู้สำหรับการออกแบบและสร้างชิ้นงานในรูปแบบสาม มิติ รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ในการออกแบบและสร้างชิ้นงานด้วยตนเอง โดยผู้เข้ารับการอบรมจะได้รับการถ่ายทอดทักษะ และองค์ความรู้ทางเทคโนโลยีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง ดังนี้

ภาพที่ 8 การฝึกปฏิบัติการพัฒนาสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

การเข้าสู่ระบบครั้งแรก

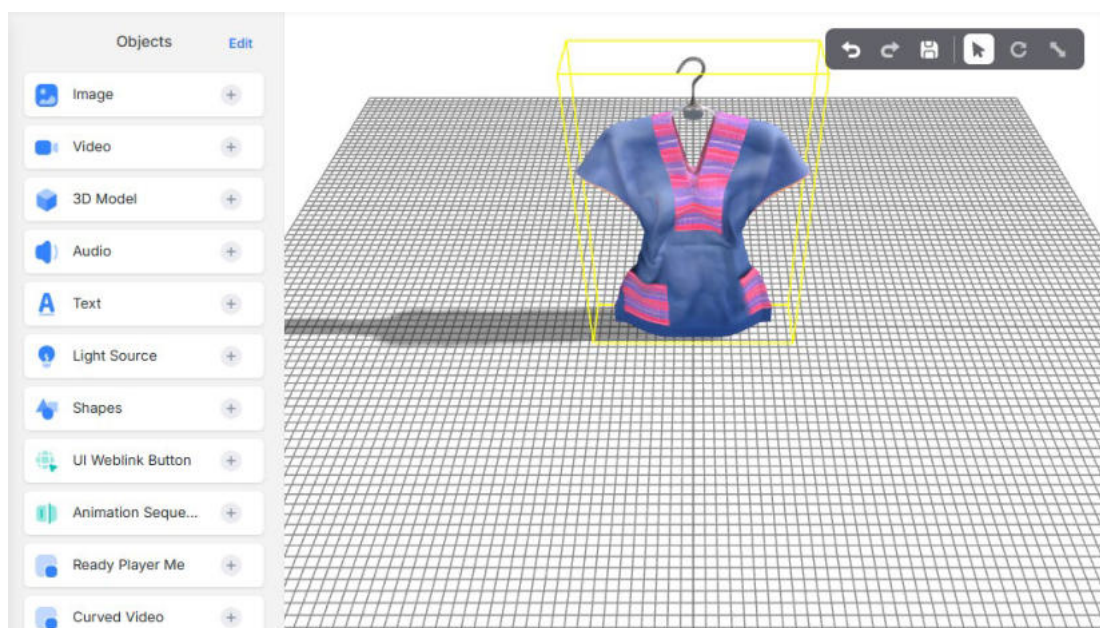
ระบบจะทำการให้สมัครบัญชีผู้ใช้ และสามารถใช้งานได้ดังนี้

1. เปิดเว็บเบราว์เซอร์ที่ใช้งานเป็นประจำ (Chrome, Safari, Firefox หรือ Edge)
2. พิมพ์ URL: <https://mywebar.com> ในช่อง Address bar
3. เมื่อเข้าสู่หน้าแรกให้กดปุ่ม Sign in

4. หน้าจอจะปรากฏให้กรอก อีเมล และรหัสผ่านที่ได้ลงทะเบียนไว้เพื่อเข้าสู่ระบบ
5. คลิกปุ่ม Log in หรือ Sign in

วิธีการสร้าง AR on a QR code

1. เลือกประเภทที่ต้องการ (AR on a QR code)
2. ทำการอัปโหลดเนื้อหา

ภาพที่ 9 การสร้างโมเดลแบบที่ 1

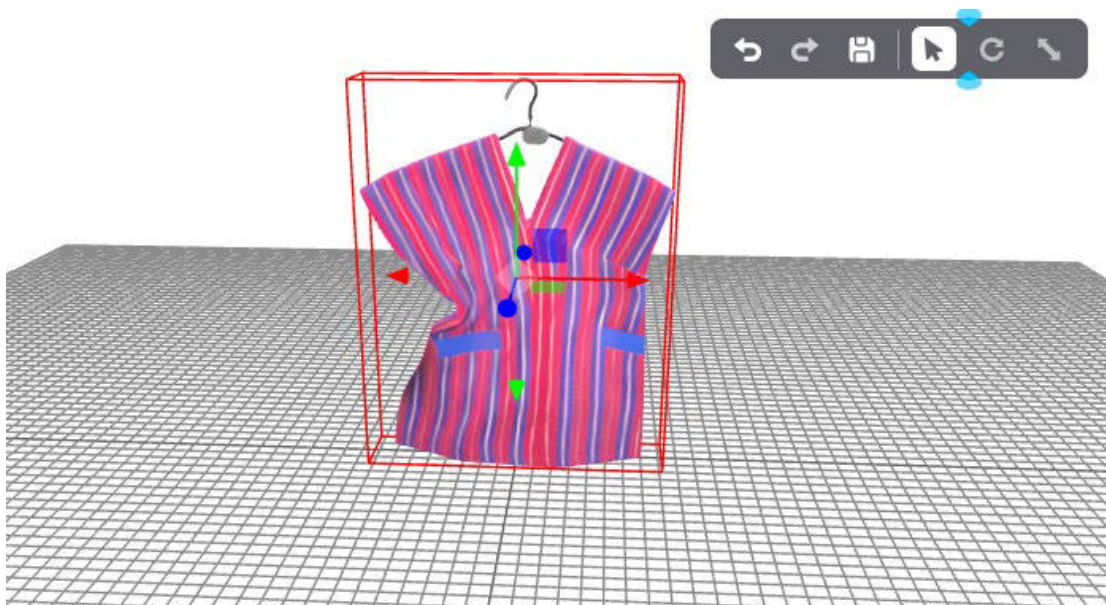
หน้าจอทำงานจะมีเครื่องมือสำหรับทำงานแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

- 1) ส่วนการใช้งาน

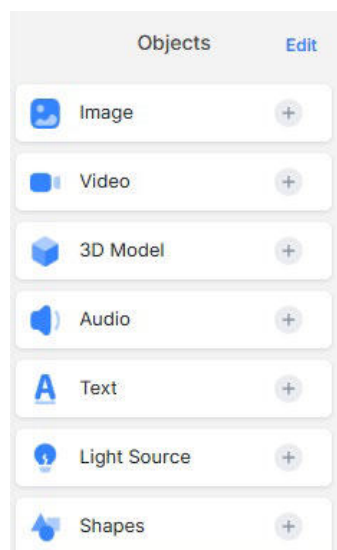
- (1.1) ลูกศรย้อนกลับ ใช้สำหรับการย้อนกลับไปยังการกระทำก่อนหน้า เพื่อยกเลิกการเปลี่ยนแปลงล่าสุดที่ได้ทำในโปรเจกต์ ส่วนลูกศรไปข้างหน้าใช้สำหรับการทำซ้ำเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงที่ได้ยกเลิกกลับมาใหม่

- (1.2) ไอคอนบันทึก ใช้สำหรับบันทึกโปรเจกต์ปัจจุบันและการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดที่ได้ทำไปแล้ว
- (1.3) ปุ่มลูกศรตรง ใช้สำหรับเคลื่อนย้ายวัตถุในกนวตรงทั้ง 3 มิติ
- (1.4) ปุ่มลูกศรโค้ง ใช้สำหรับหมุนวัตถุใน 3 มิติ
- (1.5) ปุ่มลูกศรเอียง ใช้สำหรับการย่อหรือขยายวัตถุทีละมิติ

ภาพที่ 10 การสร้างโมเดลแบบที่ 2

- 2) ส่วนเครื่องมือสำหรับการอัปโหลดวัตถุนบนพื้นที่ทำงานบน QR code แลบเครื่องมืออยู่ด้านซ้ายมือ ดังนี้

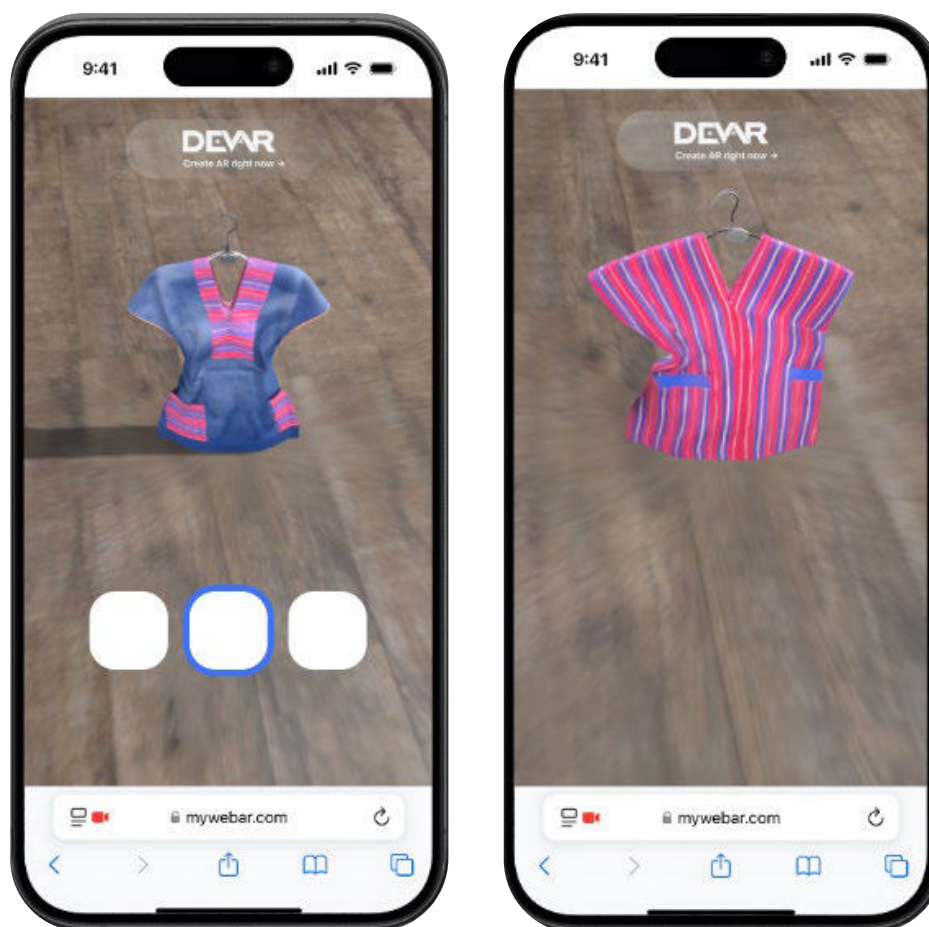
ภาพที่ 11 เครื่องมือในการออกแบบ

- (2.1) Image ใช้สำหรับอัปโหลดภาพ 2 มิติโดยไฟล์ภาพที่สามารถเพิ่มได้ต้องเป็นไฟล์ภาพนามสกุล PNG, GIF, JPG และ JPEG และมีขนาด 2.0 MB ขึ้นไป
- (2.2) Video ใช้สำหรับอัปโหลดไฟล์วิดีโอที่เป็นไฟล์นามสกุล 3GP AVI, FLV, M4V, MOV, MP4< MPG, MPEG, MTS, WEBM, WMV, VOB และมีขนาด 10 MB
- (2.3) 3D Model ใช้สำหรับอัปโหลดภาพ 3 มิติ ที่เป็นไฟล์นามสกุล GLB, FBX, DAE
- (2.4) Audio ใช้สำหรับอัปโหลดไฟล์เสียง ที่เป็นไฟล์นามสกุล AAC, AMR, AIFF, FLAC, MP3, OGG, WAV, WMA, M4A
- (2.5) Text ใช้สำหรับการอัปโหลดข้อความ โดยสามารถเลือกรูปแบบ ข้อความ และสามารถใส่ข้อความ และปรับข้อความได้
- (2.6) Light Source ใช้เพิ่มแสง ปรับเปลี่ยนทิศทางของแสงที่ส่องไปที่ AR
- (2.7) Shapes ใช้สำหรับเพิ่มรูปร่าง 2 มิติ โดยมีรูปร่างที่สามารถเพิ่มได้ เช่น กล้อง วงกลม กรวย ทรงกระบอก วงแหวน ทรงกลม และรูป

3) การจัดการวัตถุ

4) การตรวจสอบก่อนเผยแพร่

เมื่อทำชิ้นงานเรียบร้อยแล้ว ผู้ใช้สามารถตรวจสอบได้ก่อนเบื้องต้น ด้วยการเลือกดูตัวอย่างที่ Preview จากแถบเครื่องมือ เมื่อตรวจสอบเป็นที่พอใจแล้วให้ทำการกดปุ่ม Publish เพื่อเผยแพร่ผลงาน

ภาพที่ 12 ตัวอย่างสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ตารางที่ 7 ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

รายการประเมิน	ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	เชิงคุณภาพ
1. ความพึงพอใจของในการนำเสนอข้อมูลเพื่อสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	4.30	0.66	มาก
2. ความสามารถของสารสนเทศในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์	4.25	0.55	มาก
3. ความสามารถของสารสนเทศในการสร้างประสบการณ์องค์ความรู้สื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับผู้ซื้อ	4.40	0.60	มาก
4. ความสามารถของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าในชุมชน	4.25	0.44	มาก

รายการประเมิน	ความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	S.D.	เชิงคุณภาพ
5. ความสามารถในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้งานจริง	4.25	0.44	มาก
สรุปผลการประเมิน	4.29	0.44	มาก

จากตารางที่ 7 ผลประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์พบว่า คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนน 4.29 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสร้างประสบการณ์องค์ความรู้สื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับผู้ซื้อ มีค่าคะแนน 4.40 อยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจของในการนำเสนอข้อมูลเพื่อสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีค่าคะแนน 4.30 อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีค่าคะแนน 4.25 อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าในชุมชน มีค่า 4.25 คะแนน อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้งานจริง มีค่าคะแนน 4.25 อยู่ในระดับมาก

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชนสามารถสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผล

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินความต้องการสารสนเทศในการจัดการองค์ความรู้ผ้าถิ่นในชุมชน

จากจำนวนแบบสอบถามจำนวน 700 ชุด ได้รับกลับคืนจำนวน 641 ชุด คิดเป็นร้อยละ 91.57 พบว่า ข้อมูลทั่วไปเพศชายมากที่สุดจำนวน 343 คน คิดเป็นร้อยละ 53.52 และเพศหญิงจำนวน 298 คน คิดเป็นร้อยละ 46.48 ผู้ตอบแบบประเมินผลส่วนใหญ่นักเรียนมากที่สุดจำนวน 486 คน คิดเป็นร้อยละ 75.81 รองลงมาได้แก่ครูผู้สอน จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 21.84 และผู้นำชุมชน/ ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 2.34

ผู้ตอบแบบประเมินผลส่วนใหญ่มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ พบว่า ไม่มีและไม่เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ มากที่สุดจำนวน 350 คน คิดเป็นร้อยละ 54.60 เคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 34.32 และเคยทราบข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาการจัดการองค์ความรู้จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 11.08

ผลประเมินด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสื่อสารสนเทศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านความคิดเห็น พบว่าทั้ง 5 ด้านที่ประเมิน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ทั้งหมดด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ สารสนเทศที่ดีต้องมีการวิเคราะห์ ออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม ส่วนด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ สารสนเทศต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ผลประเมินความต้องการสารสนเทศของค์ความรู้ท้องถิ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านความคิดเห็น พบว่าทั้ง 5 ด้านที่ประเมิน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทั้งหมด ด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์ความรู้ทางด้านสารสนเทศที่นำมาใช้ในท้องถิ่น ส่วนด้านความคิดเห็นที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การเชื่อมโยงกับโลกจริงด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

5.1.2 ผลการพัฒนาสารสนเทศของค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

จากรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ด้านผ้าถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ในชุมชนจำนวน 50 คน สามารถจำแนกองค์ความรู้ได้ทั้งหมด 7 หมวดหมู่ ดังนี้

- (1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทอผ้าถิ่นเพชรบูรณ์
- (2) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านวังร่อง
- (3) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ
- (4) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทอผ้า
- (5) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีและเครื่องมือทอผ้า
- (6) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทอผ้า
- (7) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าและที่มา (ผ้าแพรไล่ปลาไหล, ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก, ชิ่นชั้น (ชิ่นกล่อม), ผ้าราชวัตร, ชิ่นหมี่น้อย, ชิ่นมุก

5.1.3 ผลการประเมินคุณภาพของสารสนเทศของค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานจากผู้เชี่ยวชาญแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน ด้านความถูกต้องในการทำงาน และด้านความเหมาะสมในการใช้งาน ได้ดังนี้

ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินในด้านนี้อยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.51 อยู่ในระดับดีมาก ด้านความต้องการของผู้ใช้งาน มีค่าเฉลี่ยของการประเมินอยู่ที่ 4.80 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.45 อยู่ในระดับดีมาก ด้านความถูกต้องในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยของการประเมินอยู่ที่ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.55 อยู่ในระดับดี ด้านความเหมาะสมในการใช้งานมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.55 อยู่ในระดับดีมาก

สรุปได้ว่า ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานของสารสนเทศของค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินในอยู่ที่ 4.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.51 อยู่ในระดับดีมาก สามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้

5.1.4 ผลการประเมินการอบรมการพัฒนาสื่อสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชน จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลประเมินการอบรมจากผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 50 คน จำนวน 2 รุ่นๆ ละ 25 คน ผลการประเมินการอบรมรุ่นที่ 1 พบว่า คะแนนในภาพรวมหลังถ่วงน้ำหนักร้อยละ 100 ได้ 71.53 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 22 ผลการประเมินได้ร้อยละ 20.11 ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 11.95 ด้านวิทยากร มีค่าน้ำหนักร้อยละ 26 ผลการประเมินได้ร้อยละ 18.53 ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 12.27 ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 16 ผลการประเมินได้ร้อยละ 8.67 คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 71.53 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งการประเมิน 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 91.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวิทยากร มีค่าคะแนนร้อยละ 71.25 อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 68.19 อยู่ในระดับมาก ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าคะแนนร้อยละ 66.41 อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 54.19 อยู่ในระดับปานกลาง

ผลประเมินการอบรมรุ่นที่ 2 พบว่า คะแนนในภาพรวมหลังถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 100 ได้ 74.85 โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 22 ผลการประเมินได้ร้อยละ 18.79 ด้านหัวข้อการอบรม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 14.31 ด้านวิทยากร มีค่าน้ำหนักร้อยละ 26 ผลการประเมินได้ร้อยละ 20.59 ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าน้ำหนักร้อยละ 18 ผลการประเมินได้ร้อยละ 12.11 ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าน้ำหนักร้อยละ 16 ผลการประเมินได้ร้อยละ 9.05

คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 74.85 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ มีค่าคะแนนร้อยละ 85.40 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านหัวข้อการอบรมมีค่าคะแนนร้อยละ 79.49 อยู่ในระดับมาก ด้านวิทยากร มีค่าคะแนนร้อยละ 79.18 อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นโดยรวม มีค่าคะแนนร้อยละ 67.29 อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ มีค่าคะแนนร้อยละ 56.57 อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.5 ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์

ผลการประเมินความพึงพอใจสารสนเทศสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ พบว่า คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม มีค่าคะแนน 4.29 อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสร้างประสบการณ์องค์ความรู้สื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับผู้ซื้อ มีค่าคะแนน 4.40 อยู่ในระดับมาก ด้านความพึงพอใจของในการนำเสนอข้อมูลเพื่อสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีค่าคะแนน 4.30 อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ มีค่าคะแนน 4.25 อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าในชุมชน มีค่า 4.25 คะแนน อยู่ในระดับมาก ด้านความสามารถในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้งานจริง มีค่าคะแนน 4.25 อยู่ในระดับมาก

5.2 อภิปรายผล

การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน สามารถอภิปรายผล โดยจำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) การพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ พบว่า มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตและพัฒนาสารสนเทศ ด้านความจำเป็นต่อการผลิตและพัฒนาสารสนเทศมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และผลประเมินความต้องการสารสนเทศองค์ความรู้ท้องถิ่น มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก 2) การประเมินคุณภาพการใช้งานสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรม จากรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้ด้านผ้าถิ่น จังหวัดเพชรบูรณ์ ในชุมชน สามารถจำแนกองค์ความรู้ได้ทั้งหมด 7 องค์ความรู้ ดังนี้ (1) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาทอผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ (2) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนบ้านวังร่อง (3) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ (4) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การทอผ้า (5) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมวิธีและเครื่องมือทอผ้า (6) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการทอผ้า (7) องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลวดลายผ้าและที่มา (ผ้าแพรไล่ปลาไหล, ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก, ชิ่นขิ้น (ชิ่นกล่อม), ผ้าราชวัตร, ชิ่นหมั่นน้อย, ชิ่นมุก ผลการประเมินคุณภาพการใช้งานของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมของการประเมินในอยู่ในระดับดีมาก สามารถนำสารสนเทศไปใช้ได้ การอบรมการพัฒนาสื่อสารสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5

ด้าน คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ด้านหัวข้อการอบรม ด้านวิทยากร มี อยู่ในระดับมาก ด้านความคิดเห็นโดยรวม อยู่ในระดับมาก ด้านความรู้ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลางและ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นกับผลิตภัณฑ์ชุมชนจังหวัดเพชรบูรณ์ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน พบว่า พบว่า คะแนนผลการประเมินโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสร้างประสบการณ์องค์ความรู้สื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนให้กับผู้ซื้อ ด้านความพึงพอใจของในการนำเสนอข้อมูลเพื่อสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ ด้านความสามารถของสารสนเทศในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ ด้านความสามารถของสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าในชุมชน ด้านความสามารถในการสื่อสารผลิตภัณฑ์ชุมชนผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ในการนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้งานจริง

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้ พบว่า การใช้ประโยชน์สารสนเทศเป็นสื่อองค์ความรู้ผ้าถิ่นเพชรบูรณ์ทุนทางวัฒนธรรมเพื่อใช้เป็นฐานขับเคลื่อนเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยว หรือผู้บริโภคในปัจจุบันจะให้ความสำคัญทุนทางวัฒนธรรม ในการสร้างมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในชุมชน ซึ่งคนในชุมชนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ทางด้านผลิตภัณฑ์ชุมชนในชนิดอื่น ๆ ได้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นด้านผ้าถิ่นเพียงอย่างเดียว และมีการใช้เทคโนโลยี 3D ในการช่วยให้ผลิตภัณฑ์ได้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะใช้ห้องสมุดที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เป็นพื้นที่ที่นอกจากให้บริการทรัพยากรสารสนเทศเพียงอย่างเดียว ก็มีการพัฒนาช่องทางที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น ตามการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี นอกจากได้ความรู้แล้ว ยังสามารถจำหน่ายสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์ของชุมชนผ่านสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ได้อีกด้วย

บรรณานุกรม

- กองนโยบายและแผน สำนักอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. (2566 กรกฎาคม 2564). *การจัดการความรู้ (KM) “โมเดลปลาทุ”*. เข้าถึงได้จาก www.rmuti.ac.th:
<https://www.rmuti.ac.th/support/plan/newplan/KM2.php>
- กองพัฒนาคุณภาพ มหาวิทยาลัยมหิดล. (1 กรกฎาคม 2566). *การจัดการความรู้ของหน่วยงานในมหาวิทยาลัยมหิดล*. เข้าถึงได้จาก
http://www.qd.mahidol.ac.th/km/document/re16_07_2553.pdf
- ธีระชนชัยกุล กัลยารัตน์ . (2565). การจัดการความรู้...ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. *วารสารปัญญาวิวัฒน์* , 134-144.
- นำประดิษฐ์, จีระศักดิ์, และ ณัฐวี อุตกฤษฎ์ . (2565). การพัฒนารูปแบบการจัดการองค์ความรู้ที่เหมาะสม (KMIT.ORG Model) สำหรับหน่วยงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในมหาวิทยาลัย. *การประชุมวิชาการด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีระดับชาติ ครั้งที่ 6*, (หน้า 946-951).
- นิวัฒนากุล ศุภกฤษฎ์ . (2565). *การเข้าถึงความรู้ทางการเกษตรด้วยเทคโนโลยีเว็บเชิงความหมาย*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- รัตนไชยพันธ์ พงนันท์ . (2563). *การศึกษาระบบจัดการเนื้อหาเว็บไซต์*. มหาวิทยาลัยชินวัตร.

ภาคผนวก

การอบรมเชิงปฏิบัติการการพัฒนาสารสนเทศองค์ความรู้ผ้าพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

สารสนเทศองค์ความรู้ผ้าพื้นถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

ผ้าทอ

เพชรบูรณ์

จัดทำโดย ผศ.ดร. กนิฐา แสงทะระจำนง
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

จังหวัดเพชรบูรณ์

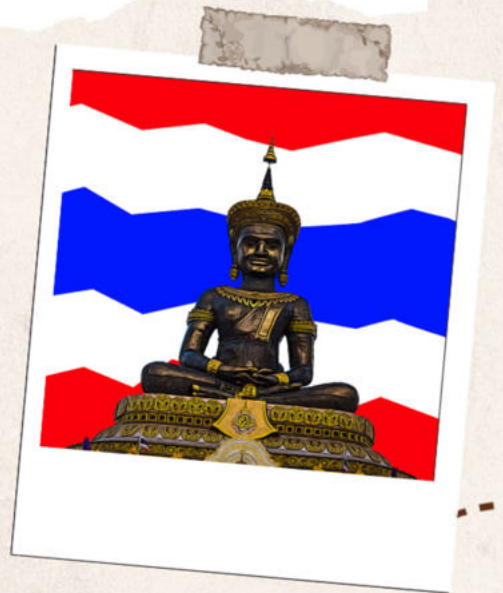
ประวัติศาสตร์

เป็นดินแดนประวัติศาสตร์บนลุ่มแม่น้ำ
ป่าสัก มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่
สำคัญ เช่น เมืองศรีเทพ

วิถีชุมชน

ชุมชนท้องถิ่นยังคงรักษาวิถีชีวิตดั้งเดิมไว้
อย่างเหนียวแน่น ทั้งวัฒนธรรม ประเพณี
และภูมิปัญญาที่ส่งต่อกันมา

อัตลักษณ์ผ้าถิ่น

มรดกภูมิปัญญาของชาวเพชรบูรณ์ด้าน
ผ้าทอหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีกรรมวิธีและ
การประดิษฐ์ลวดลายที่โดดเด่นเป็น
เอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละชุมชน ฝีมือ
ละเอียดประณีต สะท้อนให้เห็นถึงรากฐาน
ศิลปวัฒนธรรม

การทอผ้าจากวัสดุธรรมชาติ

เส้นใยฝ้าย

“เส้นใยฝ้าย” เป็นเส้นใยที่ได้รับความนิยมในการถักทอเป็นผืนผ้า เพราะมีเส้นใยที่นุ่ม ระบายอากาศได้ดี เหมาะกับสภาพอากาศร้อนของประเทศไทย ต้นฝ้ายเป็นพืชที่ทนทานต่อความแห้งแล้ง ส่วนที่ให้เส้นใย คือ ส่วนที่เป็นผลสีเขียวของฝ้ายที่มีลักษณะกลม ผิวเรียบ เมื่อผลแก่จะเป็นสีดำและปริออกให้เห็น “ปุยฝ้าย” คือ เส้นใยสีขาว ที่นำมาใช้ในการปั่นเป็นเส้นใยฝ้าย

สีย้อมธรรมชาติ

สีย้อมธรรมชาติที่เกิดจากภูมิปัญญาในชุมชนที่เกิดจากความใกล้ชิดกับธรรมชาติ สามารถคิดค้นสีส้นจากธรรมชาติได้หลายเฉดสี และยังได้จากแทบทุกส่วนของพืช เช่น ราก เปลือก ลำต้น เนื้อไม้ ใบ ดอก ผล และเมล็ด สีย้อมที่ได้จากพืชพรรณพื้นดิน เช่น มะขาม ขนุน สัก สมอ ประดู่ และยังนำมาผสมกันเพื่อให้เกิดสีส้นสวยงามมากยิ่งขึ้น

1.

2.

4.

3.

5.

อุปกรณ์การทอผ้า

1. หลาเข็นฝ้าย
2. กี่ทอผ้า
3. กระสวยทอผ้า
4. ฟืม
5. หลักฝ้าย

อุปกรณ์การทอผ้า

6. หางเหน/ชาคอนอ๊ก

7. กง

8. ชาเปี้ย

9. ไม้ดาม/ไม้เก็บชิด

10. เข

ภูมิปัญญาการทอผ้า

☀️ การทอผ้าชุมชนบ้านวังร่อง

ชุมชนบ้านวังร่อง มีภูมิปัญญาในการสร้างสรรค์การทอผ้าที่มีเอกลักษณ์ ทุกเส้นใยธรรมชาติเกิดจากการใช้มือทอผ้า เริ่มจากการทำการ “อ้าวฝ้าย” ในการคัดแยกเมล็ดออกจากปุยฝ้ายเพื่อนำมาทำเป็นเส้นด้าย “ดัดฝ้าย” ให้ออกฝ้ายกระจายตัวเป็นปุยละเอียด หลังจากนั้นนำมา “ล่อฝ้าย” เกิดจากการคลึงปุยฝ้ายให้ม้วนเป็นหลอดหรือที่เรียกว่า “ดัว” เพื่อนำไปปั่นเส้นใยฝ้าย

หลังจากนั้นนำเส้นใยฝ้ายไป “เข็นฝ้าย” เป็นการหมุนหรือปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายเพื่อนำไปทอเป็นผืนผ้า โดยใช้ “ใน” หรือ “หลา” นำฝ้ายที่เข็นเสร็จแล้ว มาพันเข้ากับอุปกรณ์ที่เรียกว่า “เปี้ยฝ้าย” ให้พันเส้นฝ้ายไว้กับอุปกรณ์ที่เรียกว่า “เปี้ย” จนได้ปริมาณที่ต้องการ

เมื่อได้เส้นฝ้ายแล้วจะนำไปย้อมสี เพื่อให้เส้นใยผ้าเกิดสีสันตามที่ต้องการ ทำการตากเพื่อให้สีที่ย้อมแห้งและติดเส้นด้าย หลังจากนั้นก็นำเส้นฝ้ายใช้ “คัน” เพื่อกำหนดความยาวของเส้นด้ายที่ต้องการใช้ในการทอ

การที่ชุมชนได้พึ่งพาตนเอง สามารถนำมาทอ อาทิ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าซิ่น เป็นการนำภูมิปัญญาของชุมชนที่ยังคงเอกลักษณ์ไว้ในชุมชนบ้านวังร่อง

ขั้นตอนการทอผ้า

1. อ้าวฝ้าย เพื่อคัดแยกเมล็ดออกจาก
ปุยฝ้าย เพื่อนำเอาฝ้ายที่ไม่มีเมล็ดมา
ทำเป็นเส้นด้าย

2. ตัดฝ้าย เพื่อให้ดอกฝ้ายกระจายตัวฟูฟ่องเป็นปุยละเอียดขึ้น และไม่ทำให้ดอกฝ้ายติดกันเป็นก้อน ทำให้ง่ายต่อการเข็นฝ้าย

3. ล้อฝ้าย เป็นการนำปุยฝ้ายที่ผ่านการตัดแล้ว มาคลี่แผ่บนกระดานล้อฝ้าย ที่มีลักษณะคล้ายเขียงไม้ แล้วใช้ไม้ตะเกียบกลม ๆ หรือไม้ล้อฝ้าย คลึงปุยฝ้ายให้ม้วนติดกับไม้ เมื่อปุยฝ้ายติดแน่นพอประมาณจึงรูดออก จะได้ปุยฝ้ายเป็นหลอดหรือดัว เพื่อนำไปปั่นเป็นเส้นด้ายต่อไป

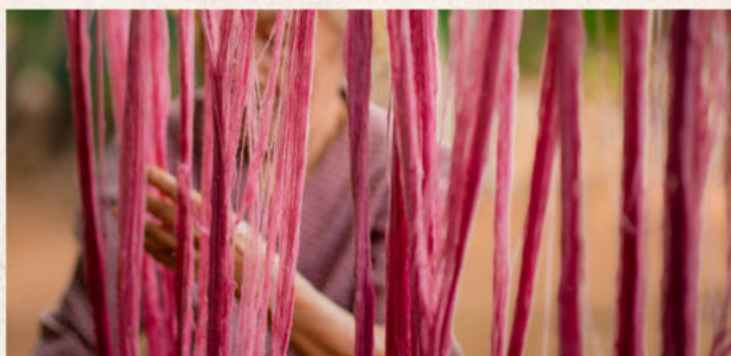
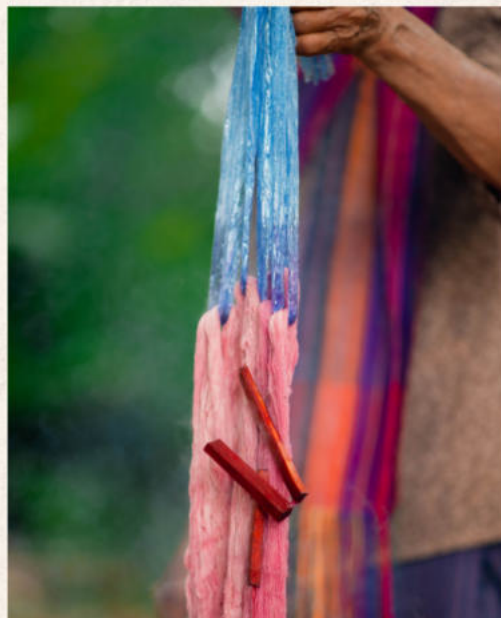

4. เข็นฝ้าย เป็นการหมุนหรือปั่นฝ้ายให้เป็นเส้นด้ายเพื่อนำไปทอเป็นผืนผ้า โดยใช้ “ไน” หรือ “หลา”

5. เปียฝ้าย เป็นการนำฝ้ายที่เข็นเสร็จแล้ว มาพัน
เข้ากับอุปกรณ์ที่เรียกว่า “เปีย” ให้พันเส้นฝ้ายไว้
กับเปียจนได้ปริมาณพอสมควรแล้ว เมื่อปลดออก
จะได้เส้นฝ้ายเป็นใจสวยงามมีระเบียบ

6. ย้อมสี นำเส้นด้ายที่แบ่งเป็นไข เข้าสู่กระบวนการย้อมสี เพื่อให้เส้นใยผ้าเกิดสีสันทันตามที่ต้องการ

7. ตาก เพื่อให้สีที่
ย้อมแห้ง และติด
กับเส้นด้าย

8. การทอผ้า เป็นการนำด้ายที่ย้อมสีและตากจนแห้งแล้วมาเข้าเครื่องทอ ด้วยการหมุนให้ด้ายพันรอบทอ เพื่อให้ด้ายมีความเรียบตึงเสมอกันเพื่อให้ง่ายต่อการนำไปคัน (การจัดด้ายตามแนวนอนให้มีความกว้างตามขนาดของผ้าที่ต้องการทอ)

9. คัน เพื่อเป็นการกำหนดความยาวของเส้นด้ายที่ต้องการใช้ในการทอ

10. ทอผ้า เพื่อทำให้ผ้าเกิด ลวดลายตามที่ต้องการ

สวดสายผ้าและที่มา

☀️ ผ้าแพรวไล่ปลาไหล

ผ้าแพรวไล่ปลาไหลเป็นผ้าชนิดหนึ่งที่ใช้เป็นเครื่องแต่งกายของบุรุษและสตรี เช่น ใช้ทำเป็นผ้าเบี่ยง หรือสไบสำหรับสตรี ใช้ผูกคาดเอวสำหรับบุรุษ

ลักษณะลายของผ้าแพรวไล่ปลาไหล จะมีลักษณะเป็นริ้วตามลายขวาง ซึ่งเกิดจากการนำฝ้ายสองสีสอดสลับกัน สีละ 4 สอด ทำให้ผ้าเกิดเป็นลายริ้วเหมือนกับท้องของปลาไหล จึงเรียกว่า “แพรว” หรือในภาษากลางเรียกว่าแพรวลายไล่ปลาไหลหรือในภาษาอีสานเรียกว่า “แพรวลายไล่เอียน”

✿ ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก

ผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก เป็นผ้าชั้นสูงนิยมใส่ในงานพิธี เช่น ประเพณีงานบวช บุญเดือนหก หรือบุญบังไฟ นอกจากนี้ผ้าควบ ยัง เป็นผ้าทรงของเจ้าพ่อมเหศักดิ์ หรือเจ้าฟ้าตาไฟ โดยใช้นุ่ง เป็นโจงกระเบน

ลักษณะเด่นของผ้าควบหรือผ้าหางกระรอก จะมีลายเฉพาะตัว โดยการนำเส้นไหม หรือฝ้าย สองเส้น สองสี มาตีเกลียว เรียกว่า “มัดไม” หรือ “กล่อม” จึงนำไปทอ เป็นผ้าตลอดทั้งผืน โดยไม่มีการขึ้น จึงเรียกว่า ผ้าควบ หรือ ผ้าหางกระรอก

ชิ้นชั้น(ชินกล่อม)

ชินชั้นถูกดัดแปลงผ้าควบ นิยมใส่ในหญิง
สาวชาวบ้านที่ยังไม่ได้ออกรือนลักษณะเด่น
ของชินชั้นจะมีลายเฉพาะตัว โดยการนำเส้น
ไหม หรือฝ้าย สองเส้น สองสี มาตีเกลียว
เรียกว่า มับไมหรือกล่อม จึงนำไปทอ ชิ้นกับ
เส้นไหมหรือฝ้ายสีอื่นๆ เกิดเป็นลวดลาย
ทางยาว เรียกว่า ชิ้นชั้น(ชินกล่อม)

ผ้าราชวัตร

การทอผ้าราชวัตร การทอมีลักษณะที่ยาก มี
ทั้งหมดด้วยกัน 4 เขาเหยียบ เป็นผ้าที่มีราคา
และ มีน้อยคนที่จะทอผ้าราชวัตรได้ เพราะมี
การทอที่สลับซับซ้อน ซึ่งดัดแปลงมาจากเส้น
ลายผ้ามุกผสมกับผ้าซิดและสอดแทรกลายผ้า
ปลาไหล นิยมใส่สำหรับผู้สูงอายุ และสตรีสูง
ศักดิ์

ชื่นหมีน้อย

ชื่นหมีน้อยจัดเป็น เครื่องสมมา ของการแต่งงาน ซึ่งฝ่ายเจ้าสาวจะต้องทอชื่นหมีน้อยเพื่อมอบเป็นของขวัญให้แก่ญาติผู้ใหญ่ฝ่ายชาย ซึ่งนิยมสวมใส่ ในกลุ่มสตรีที่ออกเรือนแล้ว ลักษณะของชื่นหมีน้อยมีวิธีการทอเหมือนชิ้นชั้น แต่จะเพิ่มลาย คือ ไหมหรือฝ้าย ที่มัดหมี่จะทอ สลับกันโดยหมีน้อยแต่ละห้องจะมีลำหมี่ไม่เกิน 7 - 9 ลำ เรียกว่า หมีน้อย นิยมต่อหัวและต่อตีนผ้าขึ้น

ลักษณะของชื่นหมีน้อยจะประกอบด้วยลายต่อไปนี้

- หมี่ข้อ จำนวน 1 ลำ
- หมี่ปักจับ จำนวน 3 ลำ
- หมี่โคมห้า หมี่ขาเป้ย หมี่อกแมงมุม จำนวน 5 ลำ
- หมี่เอี้ย หมี่นาคน้อย หมี่ปลากระดี่ หมี่โคมเจ็ด หมี่ต้นผึ้งน้อย หมี่นาคขอ จำนวน 7 ลำ
- หมี่นาคเกี้ยว หมี่หอปราสาท หมี่กระเบื้องคว่ำ กระเบื้องหงาย จำนวน 9 ลำ

ชื่นมุก

การใช้งานของผ้ามุก จะใช้ในพิธีกรรมและพิธีการ เช่น งาน
บุญบั้งไฟ หรือใส่ไปวัดตามประเพณี ลักษณะของลายจะเป็น
ริ้วนูนตามขวางการที่ริ้วนูนเด่นขึ้นมาั้นเกิดจากการใช้
เทคนิคยกมุกชื่นมุกนิยมใช้ด้ายสีดำเป็นด้ายยืนด้ายสีแดง
เป็นด้ายพุ่งและยกมุกให้เป็นริ้วสีเหลือง แต่ปัจจุบันนิยมทอ
ด้วยด้ายหลากสีจึงมีผ้ามุกที่มีสีสวยงามตามความต้องการ

ผ้าดินเผาโบราณ

การทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่สืบทอด
กันมาเป็นเวลานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
เพื่อใช้ในการนุ่งห่ม ต่อบลห้วยไร่
เป็นตำบลหนึ่งที่ได้ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านการทอผ้าและมีการจัดตั้งกลุ่มทอผ้า
เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุใน
ชุมชน ภายในหมู่บ้านวังร่อง ต่อบลห้วยไร่
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

